

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
KIN

YÜRÜYÜS

HAFTALIK SIYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 274 8 TEMMUZ 1980 25 LIRA

**NATO DESTEKLİ İKTİDARIN
KONGRE BASKINI**

TÜSTAV
GÜVENOYUNU

• FAŞİST ZORBALIGA BOYUN EGILMEYECEK

İSPİR — Faşizmin tirman-dırılmasına yönelik çabalar bir yandan açık saldırılara sürülürken, diğer yandan provokasyonlara da hız verilmektedir. Faşizmin kalesi Üan edilen Erzurum ve ilçelerinde işçi ve emekçilere; bilimsel sosyalistlere, ilericilere, demokratlara yönelik saldırılar, kolluk kuvvetlerinin de desteği ile yeni boyutlara ulaştı.

Geçtiğimiz günlerde bu-nun bir örneği daha yaşandı. Faşistlerin gerçekleştirdikleri bir soygun bilimsel sosyalist-lerin izlenim almış istendi. Soygundan sonra bir grup ileri gözetilmesine alınarak, faşist karakol komutanının nezaretinde işkence edildi. Ancak bilimsel sosyalistlerin ve yöre halkının kararlı çabaları sonu- cu, bu faşist oyun açığa çıkarıldı.

Faşist hareket ve yan kadroları bundan sonra da bu tür oyunlara başvuracaktır. Bu oyunların etkisiz bırakılma-sının koşulu örgütlenişin daha üst düzeyde çıkarılmasından geçmektedir.

* orhan feyizoğlu

• YIGİT DEMİR—ÇELİK İŞÇİLERİ DİRENİYOR

ANKARA — Hasan Çelebi Demir-Çelik Tesiserleri İşçileri, işyerinin tüm baskı ve engellemelerine rağmen grevlerini kararlılıkla sürdürüyorlar. DİSK'e bağlı Dev-Maden-Sen'in önderliğinde devam ettirilen grev, aynı zamanda geniş bir dayanışmaya dönüştü. Başta bilimsel sosyalistler olmak üzere, tüm ilericiler, grevci işçilerle olan bağlarını ve desteklerini geliştiriyorlar. Türkiye İşçi Partileri, Genç Öncüler ve diğer sosyalistler grevci işçileri yalnız bırakmıyorlar. Marşlarla, türkülerle, oynanlarla, söyleşilerle grev coşkusu yükseliyor. Yükseliyor işçi anımsızın grev boy-larındaki mücadelesi.

* Ankara Seyran Emekçileri

• FAŞİST 'AKIN' GAZETESİ GENÇ ÖNCÜLERİ HEDEF GÖSTERİYOR

KAYSERİ — Faşist saldırılar ve cana kıymalar sürerken, faşist AKIN gazetesi CHP İİ Başkanı Av.Mustafa Kulkuloğlu'nun "Genç Öncülü milli-tan Doğan Erkaya tarafından öldürüldüğü" yalan haberini yayarak Genç Öncüler hedef gösteriyor.

CHP İİ Başkanının katil-lerinin kimler olduğu açıkça bilindiği halde bugüne kadar hiçbir girişimde bulunmayan emniyet yetkilileri, bu alçakça cinayeti ilericilere karşı bir saldırı malzemesi olarak kullanıyor. Bu uygulamanın amacı bellidir; bölgede hız verilen faşist saldırıların meşru kılınmak ve daha da yoğunlaştırılmak.

Türkiye İşçi Partisi Merkez İlçe Başkanlığınca bu konu ile ilgili bir açıklama yapılarak şöyle denildi:

"Tüm gerici basın ve emniyet örgütleriyle, emperyalızların uşakları faşist katillerin işledikleri cinayetlerle birlikte Kulkuloğlu nun da hesabı ilericiler, demokrat, yurttaşlar ve sosyalistlerce sorulacaktır."

• KATILLER KORUNUP BESLENİYOR

KAYSERİ — Necdet Bulut'un katilinden sanık olanları evinde sakladığı gerekçeyle gözaltına alınan ve 8 ay hapis yatan polis memuru Refik Durmuş gizli ve sessiz işlemlerle Kayseri Toplum Zabıta Müdürlüğü'ne memur olarak atandı.

Faşizme yönelen büküme-tin MHP'li devlet kadrolarına toplama girişiminin somut bir örneğini oluşturan bu atamanın, faşist terörün hızla yükseldiği ve hergün yeni o-yunların tezgahlandığı Kayseri'de olması da planlananların nerelere varacağına somut göstergesi oldu.

• DEMOKRATİK HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİMİZE YÖNELEN SALDIRILARI KIRACAGIZ!

YATAĞAN — 15 Haziran günü bilimsel sosyalistlerin öncülüğünde 'Demokratik Hak ve Özgürlüklerimize Yönelen Saldırıları Kıracağız' teminli miting ve gecesi yapıldı. Tertip komitesi görevli Dev-Maden-Sen'ün istindikli miting, tüm engellemelere rağmen coşkulu bir kalabalığın katılması ile gerçekleştirildi. Provo-kasyon girişimleri boşa çıkarıldı. Aynı gün akşamı yapılan

• GREVLERLE DAYANIŞMA

BİSMİL — Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde Türk-İş'e bağlı Türk Genel-İş Sendika-sında örgütü belediye işçileri greve çıktılar. Gerici bir yapıya sahip olan AP'li belediye başkanı, Devrimci Demokratların ve Türkiye İşçi Partililerin grevci işçilere dayanışmasını ve desteklerini görünce birinci günün akşamı araçları bularak toplu sözleşmeyi imzalamayı kabul etti. Türkiye İşçi Partililerin dayanışması ve desteklerinin kendilerini omurlandırdığını ve güçlendirdiğini söyleyen grevci işçiler, örgütlenişin gücünün mücadele içinde daha iyi kavrandığını belirttiler. Birkaç gün sonra yapılan Türkiye İşçi Partisi Bismil İlçe Kongresini ziyaret eden ve izleyen grevci işçiler Kongreyi kutladılar ve başkan dileklerini ilettiler.

gece, miting coşkusunun devamı biçiminde geçti. Eylem birliği çerçevesinde yapılan miting ve gece, Yatağan'da işçi ve emekçilerin faşizme karşı kararlı olduğunu kanıtladı.

• İŞKENCELER... İŞKENCECİLER...

EREĞLİ — Yurdun dört bir yanında, işkenceciler haka- ra artıyor. "İnsansever" işkencecilerin ellerine düşen ilericiler, demokratlar bu tezgahlardan ya ölü kalıyorlar, ya da sakat.

Bu olayların bir örneği daha geçtiğimiz günlerde Ereğli'de yaşandı. Hiçbir suç ol-madığı halde gözaltına alınarak iki gün boyunca işkence edilen Sevda Karışık daha sonra devlet hastanesine kaldırılarak hastanelere yakınları ile görüştürüldü.

İşkence yüzünden bel kemliği kulan ve vücudunun muhtelif yerlerinde yara ve işkence izleri bulunan Sevda Karışık halen hastanede bulun-maktadır.

• EMEKLİ SANDIĞI ÇALIŞANLARINA EKONOMİK BASKI

ANKARA — Uzun zaman-dan beri Emekli Sandığı çalışanları üzerinde oynanan oyunlar geçtiğimiz günlerde yeni boyutlar kazandı. Demirel İktidar ile birlikte bizzatın-dan devlet dairelerinin faşistleştirilmesi ve işgal edilmesi girişimlerine karşı yığıl-tır mücadele veren Emekli Sandığı çalışanları bu kez ya-salara aykırı olarak ekonomik baskı altına alınmak isteniyor. Bu haksız girişimi Tüm-Der Genel Sekreteri Tahsin

Usluoğlu bir açıklamada ilçe şoy-le dile getirdi:

"1.7.1980 günü Sandık'ta dağıtılan İktisadi İlericilere verilerek onları cezalandırma yoluna gidilmiştir. 250 kişiligin İktisadi İlericilerin verilmemesinin ardında ilericilerin yit-dirmək, tacir etmek yatkın-tadır. Ve Kurum çalışanları-nun örgütlenişine arsa nıfak sokup onları birbirine kıskır-tmaktadır. Emekli Sandığı çalışanları böyle bir oyuna gel-meyeceklerdir. Örgütümüz ber-türü yasal olanakları kullanarak bu oyunu bozacaktır."

• HER YERDE AYNI FAŞİST TEZGAH

SİLİFKE — Demirel İktidarının işbaşı yapmasına baş-latılan işçi ve memur kıyımı hızla sürüyor. Silifke'de de... Önce DSI'de faşistleştirme başlandı. Burada çalışan ilericiler ülkenin en içre köşelerine sürüldükten sonra, yerlerine her yerde olduğu gibi ÜGD'ü — ÜYD'ü faşistler dolduruldu. Ve faşistler polislerin desteğinde toplu olarak işyerine gidip gelmeye başladılar. DSI'de kalabilen devrimciler de baskı altına alındılar. İşyerlerinde faşistler doğrudan saldırılara giriştiler. Ancak, işyerinin tümünü ellerine geçmesi için faşistlerin yet-medini gören polisler, yer-lerine birlikte yeni bir sürgün listesi daha hazırladılar. Bu arada işe gidis gelişlerinde sal-dırlarını işyeri dışına da taşı-makta gecikmediler. Emeğe satılmaya başladılar.

Ancak Silifke ilericiler, polislerden de açık destek alan faşistlerin bütün saldırı ve terörlerini boşa çıkarmayı başardılar.

Başka bir oyunda SEKA Akdeniz Müessesinde oynanmaya çalışıldı. Bugüne dek bu işyerine alınacak olan elemanlar için işyerinde kurulmuş bir komisyon tarafından sınav yapılırken, bu kez doğrudan Genel Müdürlük işe ka-rıştı. Daha önce yapılan sınavlar geçersiz sayıldı.

Ortak açıklamada, bu to-plantının amacının "emperyalız-lımın bölgedeki askeri gücünün artırılmasını mülkiyetin kılınmak ve Türkiye'deki gerici-llğin durumunu güçlendir-mek" olduğu belirtildi.

üs haline getirilmesi hesaplan-maktadır. Ancak Silifke'nin ve SEKA'nın ilericiler güçleri bu oyunlara da mutlaka bozaca-ktır.

* s. baykal

• TOPLU KIYIM GİRİŞİMLERİ ARTTIRILIYOR

KIRKAĞAÇ — Faşist ha-reketin işçi ve emekçilere yö-nelik saldırılar toplu kıyım-lara varılmak isteniyor.

20 Haziran günü, Stad'da top oynayan ilericiler öğrenci, öğretmen ve memurlara MHP'li faşistlerce saldırı bulunul-du. Saldırdan amaç orada bu-lunan tüm insanları yok et-mektir. Önce ilk, üç faşistin gelmesiyle baskın başladı. Bu arada stadi sarayın ve toplu bir kıyımı gerçekleştirmek amacıyla dönüştü. Bunun üzere emniyete haber verilerle faşistlerin tutulmasını istediği ile polis çağırıldı. Ancak gelen polisler, emniyet amirinin direktifi ile faşistleri yakala-yacaklarına ve silahlarını elle-rinden alacaklarına saldırıya uğrayan ilericileri tartakladılar.

Devletin resmî görevlilerin de yardımı ile gerçekleştirilmeye çalışılan faşist baskı ve saldırılar, bilimsel sosyalist-leri, ilericileri, demokratları yıldırmayacaktır. Kırkağaç halkı tüm gücüyle faşizme karşı direnecektir.

* mlithat basan

• "NATO TOPLANTISI TÜRKİYE'DEKİ GERİCİLİĞİ GÜÇLENDİRME AMAÇIYLA YAPILDI"

DÜSELDORF — Alman-ya'da çalışan Türkiyeliler işçilerin demokratik örgütleri NATO-Dışişleri Bakanları Toplantısına karşı oldukları-na ilişkin ortak bir protesto bildirisi yayınladılar.

Ortak açıklamada, bu to-plantının amacının "emperyalız-lımın bölgedeki askeri gücünün artırılmasını mülkiyetin kılınmak ve Türkiye'deki gerici-llğin durumunu güçlendir-mek" olduğu belirtildi.

• CEZAEVİ PIRARLARI VE FAŞİST TERTİP

ADANA — Adana cezaevi ardarda firarlarla sık sık adını duyuruyor. İlk "büyük" firar, Gün Sazak'ın öldürülmesinin hemen öncesindeydi. O gece kentin her tarafı otomatik silah sesleriyle çınladı. Sabah-leyin de çok sayıda faşist mil-lattan cezaevinden kaçtığı söylenildi duyuldu. Ama Si-yasetim yetkilileri uzun zaman sustular. Duyulan silah seslerinin cezaevinin içinde ve kentte askerlerle çatışmaya giren faşist katillere ait oldu-ğuna da söyleniyordu, ama yetkililerden yine ses yoktu. An-cak 10-12 gün sonra gazetele-re belli açıklamalar geçti.

Adana halkı 26 Haziran gecesi de uzun süren silah sesleriyle uyandırdı. Ertesi sa-bah, bu kez de çok sayıda sol-cu tutuklunun kaçtığı yolun-da yaygın haberler dolmaya başladı. Söylenildiğine göre, tutuklular kazıklarla tünein çıkışında askerlerle çatışma-yı girmişlerdi ve çok sayıda tutuklu ile er ölmüştü. Burju-va basını bu "korkunç firar" için ikincil baskılar yaptı. Da-ha önceki firarda 17 faşist, el-lerini kollarını sallayarak cezaevinden kaçarken, bu ka-çanların kimliğini bile belir-temeyen basın, şimdi korkunç tablolar çizmeye başlamıştı. Ve bunun solcuların eseri ol-duğuna da özellikle vurgulandı.

Ama gerçekte ölenler as-kerlerle çatışmaya mı girmiş-lerdi? Hiç de değil. Çünkü ölenlerin üçünün kazıldığı söylenen tüneli hiç işlisil olamazdı. Tünelin kazıldığı koğuşa arasında asılmaz du-varlar olan arka koğuştandı-lar. O halde ortada bir tertip vardı. Tünel kazımayla ve ka-çışla hiç ilgili olmayan POL-DER'ilerin yattığı bu arka koğuşa girilmiş ve POL-DER Başkanları kastedilerek 'İbra-him Tepebaşı kim?' diye bağrılmış, otomatik silahlarla açılan ateş sonucu POL-DER'li polis Ahmet Savaş ve diğer iki tutuklu öldürülmüştü. Hurlarını almayan teğmen ve çavuş, bu kez de öldire-medikleri POL-DER Başkanı silah dıplçileriyle dövmüş-ler, çeşitli yerlerinde yarala-mışlardı. Şu anda yaralı ola-rak cezaevinde yatmakta ve kendisiyle kesinlikle ilgili-lemekteydi.

Olayların gelişimi sırasında CHP'nin tutumu da dikkate değerdir. Ölen polisin görevi başında öldüğünü sanan CHP Genel Merkezi, daha sonra tu-tuklu ve POL-DER'li olduğu-nu öğrenince yayımladığı baş-sağlığı mesajını iptal etmiştir. Bu elbette CHP Genel Merke-z için bir utanç belgesidir ve en başta CHP tabanı tarafın-dan reddedileceği kesindir.

Erbakan hocanın bilmesi gerekir ki, ne "kerhen" destekle-meye açıklamaları, ne "manevi" ve "maddi" destek ayır-maları üzerine söz cambazlıklarını kendisini ve MSP'yi, Demirel azınlık hükümetinin tüm yaptıklarının ve yapılmasına müsaa-de ettiklerinin sorumluluğunu ve suçunu paylaşmaktan kurtar-maz. Hem azgınlaşan cinayetlerin, hem halkı bunaltan, bezdiren emfilyasyonun, hayat pahalılığının, hem de Türkiye'yi "Batı Klübü" ne daha sıkı bağlayan, bağımlılığı derinleştiren dış politikanın gün-nahı tüm ağırlığı ile MSP'nin ve Genel Başkanının omuzları üzere-rindedir. MSP desteklemeseydi, Demirel'in kurduğu azınlık hükü-meti iktidarda olamazdı. Oldu, iktidarını sürdürmezdi.

Öldürülen POL-DER'li polis Ahmet Savaş

HAFTANIN YAZISI

OLASILIKLAR ÜZERİNE ÇEŞİTLEMELER

* behice boran

Erbakan hocanın yine "kerhen" verdiği oylarla Demirel iktidar koltuğunu güvenceye aldı. Bundan sonra uzun bir süre hükümeti düşürmekten söz edilemeyecektir.

MHP'nin Demirel hükümetini neden desteklediği belli, bilini-yor. Demirel sayesinde devlet dairelerinin, kuruluşlarının faşist işgali gerçekleştiriliyor ve geliştiriliyor. Demirel sayesinde faşist terör sürekli sürüyor, cinayetler artıyor, hapishanelerden firar-lar kolaylaşıyor, halk yıldırılıp haraca bağlanıyor, v.b.

Peki MSP neden Demirel Hükümetini destekliyor? Bir ihtimal Demirel sayesinde devlet dairelerinin, kuruluşlarının faşist işgali gerçekleştiriliyor ve geliştiriliyor. Demirel sayesinde faşist terör sürekli sürüyor, cinayetler artıyor, hapishanelerden firar-lar kolaylaşıyor, halk yıldırılıp haraca bağlanıyor, v.b.

MSP'de iki hizbin bulunduğu ve Korkut Özal grubunun AP'den yana olduğu biliniyor. Karşı grup da CHP ile koalisyon-a gidip iktidar olma hevesini güdüyor. Ama hikayenin hepsi bu ola-maz. Demirel azınlık hükümeti ilk kurulduğunda Erbakan, AP'nin bir iş beceremeyeceğini, "batıl" olduğunun ortaya çıkıp iyice anlaşılması için desteklediklerini söylemişti. Son zamanlarda da artık bunun anlaşılması olduğu gerekçeyle hükümetten destekle-rini çektiklerini ileri sürmüştü.

Kadıyaf kıvardı, kızarıyor derken, oylar yine Demirel'in tor-basına boka edildi. Ne oldu? Demirel ile beş saati aşkın konuşma-da Erbakan hangi konular üzerinde durdu? Meşhur mektubun tam bilinmeyen on altı istediğinden Demirel hangilerini kabul etti, han-gilerini etmedi?

O la ki, "kadıyaf nükteleri", o on altı maddelik mektuplar beş saatlik maraton görüşmeler, basın toplantıları ve saire- ve saire... hep işin gösteriş, göstermelik dekoruydu. MSP sömürü, yoksulluk, tahakküm, "Batı Klübü" edebiyatını hep halk kitlelerine yönelik, içtenlikten uzak propaganda olarak kitle tabanını tutabilmek kaygısıyla söylediği, aslında kendisi de bir burjuva partisi olduğu, büyük sermaye çevreleriyle ilişkiler içinde bulunduğu için verili koşullarda (bu koşullar içinde CHP'den iste-diklerini alamamaları ve ona güvenemeleri de var) zaten AP hükümetini gerçekten düşürmek niyetinde değildi. Seçim zamanı kendisini AP'den ayırabilmek, seçmene ayrı bir ses olarak selene-bilmek, bu ayrımlı kendince şimdiden vurgulanmak, seçime kadar canlı tutmak isteyebilir. MSP'nin, kitle tabanı açısından, dinsel ideolojinin etkisindeki kitlelerin yavaşsalar sorunlarını dile getiren, belli ölçüde ilericiler bir halk hareketine dönüşmesi mümkün, bu öğeleri içinde taşıyor, ama lider ve yönetici kadrolar bu havada değil.

Erbakan hocanın bilmesi gerekir ki, ne "kerhen" destekle-meye açıklamaları, ne "manevi" ve "maddi" destek ayır-maları üzerine söz cambazlıklarını kendisini ve MSP'yi, Demirel azınlık hükümetinin tüm yaptıklarının ve yapılmasına müsaa-de ettiklerinin sorumluluğunu ve suçunu paylaşmaktan kurtar-maz. Hem azgınlaşan cinayetlerin, hem halkı bunaltan, bezdiren emfilyasyonun, hayat pahalılığının, hem de Türkiye'yi "Batı Klübü" ne daha sıkı bağlayan, bağımlılığı derinleştiren dış politikanın gün-nahı tüm ağırlığı ile MSP'nin ve Genel Başkanının omuzları üzere-rindedir. MSP desteklemeseydi, Demirel'in kurduğu azınlık hükü-meti iktidarda olamazdı. Oldu, iktidarını sürdürmezdi.

CHP'ye gelince güven oylamasından az önce Ecevit bu konu-da çok ihtiyatlı konuşmak gereğini vurguladı. Oylamadan sonra da, ihtiyatlılıkta ne kadar haklıymışız dedi. Ecevit bu ihtiyatlılığı gensoru önergesi verilmesini kararlaştırmadan önce göstermeliydi, başını olanaklarını ve olasılığını daha dikkatle hesaplamalıydı. CHP'nin gensoru yoluyla hükümeti düşürme girişimine iyi hesaplanıp planlanmış bir operasyon denilemez. Hükümet alternatifli he-saplanmamıştı. MSP ile son günlerde yapılan temaslara böyle bir hazırlıktan söz ettirecek yeterlikte değildi.

Erbakan hocanın yine "kerhen" verdiği oylarla Demirel iktidar koltuğunu güvenceye aldı. Bundan sonra uzun bir süre hükümeti düşürmekten söz edilemeyecektir.

MHP'nin Demirel hükümetini neden desteklediği belli, bilini-yor. Demirel sayesinde devlet dairelerinin, kuruluşlarının faşist işgali gerçekleştiriliyor ve geliştiriliyor. Demirel sayesinde faşist terör sürekli sürüyor, cinayetler artıyor, hapishanelerden firar-lar kolaylaşıyor, halk yıldırılıp haraca bağlanıyor, v.b.

Peki MSP neden Demirel Hükümetini destekliyor? Bir ihtimal Demirel sayesinde devlet dairelerinin, kuruluşlarının faşist işgali gerçekleştiriliyor ve geliştiriliyor. Demirel sayesinde faşist terör sürekli sürüyor, cinayetler artıyor, hapishanelerden firar-lar kolaylaşıyor, halk yıldırılıp haraca bağlanıyor, v.b.

MSP'de iki hizbin bulunduğu ve Korkut Özal grubunun AP'den yana olduğu biliniyor. Karşı grup da CHP ile koalisyon-a gidip iktidar olma hevesini güdüyor. Ama hikayenin hepsi bu ola-maz. Demirel azınlık hükümeti ilk kurulduğunda Erbakan, AP'nin bir iş beceremeyeceğini, "batıl" olduğunun ortaya çıkıp iyice anlaşılması için desteklediklerini söylemişti. Son zamanlarda da artık bunun anlaşılması olduğu gerekçeyle hükümetten destekle-rini çektiklerini ileri sürmüştü.

Kadıyaf kıvardı, kızarıyor derken, oylar yine Demirel'in tor-basına boka edildi. Ne oldu? Demirel ile beş saati aşkın konuşma-da Erbakan hangi konular üzerinde durdu? Meşhur mektubun tam bilinmeyen on altı istediğinden Demirel hangilerini kabul etti, han-gilerini etmedi?

O la ki, "kadıyaf nükteleri", o on altı maddelik mektuplar beş saatlik maraton görüşmeler, basın toplantıları ve saire- ve saire... hep işin gösteriş, göstermelik dekoruydu. MSP sömürü, yoksulluk, tahakküm, "Batı Klübü" edebiyatını hep halk kitlelerine yönelik, içtenlikten uzak propaganda olarak kitle tabanını tutabilmek kaygısıyla söylediği, aslında kendisi de bir burjuva partisi olduğu, büyük sermaye çevreleriyle ilişkiler içinde bulunduğu için verili koşullarda (bu koşullar içinde CHP'den iste-diklerini alamamaları ve ona güvenemeleri de var) zaten AP hükümetini gerçekten düşürmek niyetinde değildi. Seçim zamanı kendisini AP'den ayırabilmek, seçmene ayrı bir ses olarak selene-bilmek, bu ayrımlı kendince şimdiden vurgulanmak, seçime kadar canlı tutmak isteyebilir. MSP'nin, kitle tabanı açısından, dinsel ideolojinin etkisindeki kitlelerin yavaşsalar sorunlarını dile getiren, belli ölçüde ilericiler bir halk hareketine dönüşmesi mümkün, bu öğeleri içinde taşıyor, ama lider ve yönetici kadrolar bu havada değil.

Erbakan hocanın bilmesi gerekir ki, ne "kerhen" destekle-meye açıklamaları, ne "manevi" ve "maddi" destek ayır-maları üzerine söz cambazlıklarını kendisini ve MSP'yi, Demirel azınlık hükümetinin tüm yaptıklarının ve yapılmasına müsaa-de ettiklerinin sorumluluğunu ve suçunu paylaşmaktan kurtar-maz. Hem azgınlaşan cinayetlerin, hem halkı bunaltan, bezdiren emfilyasyonun, hayat pahalılığının, hem de Türkiye'yi "Batı Klübü" ne daha sıkı bağlayan, bağımlılığı derinleştiren dış politikanın gün-nahı tüm ağırlığı ile MSP'nin ve Genel Başkanının omuzları üzere-rindedir. MSP desteklemeseydi, Demirel'in kurduğu azınlık hükü-meti iktidarda olamazdı. Oldu, iktidarını sürdürmezdi.

CHP'ye gelince güven oylamasından az önce Ecevit bu konu-da çok ihtiyatlı konuşmak gereğini vurguladı. Oylamadan sonra da, ihtiyatlılıkta ne kadar haklıymışız dedi. Ecevit bu ihtiyatlılığı gensoru önergesi verilmesini kararlaştırmadan önce göstermeliydi, başını olanaklarını ve olasılığını daha dikkatle hesaplamalıydı. CHP'nin gensoru yoluyla hükümeti düşürme girişimine iyi hesaplanıp planlanmış bir operasyon denilemez. Hükümet alternatifli he-saplanmamıştı. MSP ile son günlerde yapılan temaslara böyle bir hazırlıktan söz ettirecek yeterlikte değildi.

Tekrar iktidara geldiği takdirde Demirel'in yaptıklarından çok daha farklı şeyler yapamayacağını — daha doğrusu yapmayacağını — Ecevit kendisi de biliyordu. Bu durum-da, üstelik iktidar olma koşullarının bu kadar zorlaştığı bir zamanda Ecevit iktidara neden talip oluyordu? Bir ihtimal şu olabilir: Ecevit ve arkadaşları büyük devalüasyon ve zam salvaları döneminin atlatıldığına, bundan böyle sürekli küçük devalüasyon-lar — "ayarlamalar" — ve yine sürekli küçük zamlar ile durumun idare edilebileceğini, ilk şoklar geçtikten sonra kitlelerin tepkisi-nin görelî olarak düşebileceğini, böylece Demirel ile AP'nin paça-yı bir ölçüde kurtarabileceğini düşünmüş ve vakit geçirmeden hu-kümeti düşürme kararına varmış olabilirler.

İkinci bir ihtimal daha var: Ecevit, sözünü ettiği, kimi çevre-lerin Türkiye'ye Güney Amerika modelini aşılama isteğinin artık ivedi bir tehlike haline geldiğini, faşist tirmanışın şimdî iktidarı daha doğrudan almaya yönlendiği sonucuna varmış olabilir. Hatir-lanacağı üzere, Ecevit, belli bir zamanı bekleyerek Demirel'in Cumhurbaşkanlığı seçimlerini süruncemede bıraktığını söylemiş-ti. Beklendiğini söylediği zamanın ise, ordu üst kademelerinde ye-ni atamaların ve emekliye sevk istemlerinin yapıldığı 30 Ağustos tarihi olduğu biliniyor.

Gerçekten de ordu üst kademelerinde Demirel'in — aslında MHP'nin — istediği değişiklikler yapıldıktan sonra, ne 27 Mayıs gibi açık bir askeri darbe, ne de 12 Mart'ta oldu-ğu gibi bir "muhtıra" ardında mevzilenen üstü örtülü bir yarı-cun-taya gerek kalmadan ordunun ülke yönetimi ve politikasında et-kinliği arttırılır, bu etkinliği daha yüksek düzeylere çıkarmanın yolları açılabilir, bir "yumuşak iniş" ile askeri bir yönetim sivil yönetim tabağına içine çok "yasal" bir biçimde yerleştirilebilir-di.

Böyle bir yönetimin baskıcı, işçi-emekçi kitlelere, ilericiler, dem-okrat güçlere göz açtırmayan, ekonomik sıkıntılarını ve alınan "önlem"lerin faturasını halk kitlelerine ödeten, telkelci, büyük sermayenin çıkarlarına yönelik olacağı ise açıktır.

Biz bu değerlendirmeyi daha önce yaptık ve açıkladık. Eğer Ecevit, kendi deyimiyle, "Latin Amerika Modeli" faşist bir rejimi gerçekleştirmeye yönelik bir askeri dar-beyi veya girişimi önlemek amacıyla hükümeti düşürmeye girişti-yse, o zaman, bu girişimi iyi hesaplayıp planlamadığı için daha büyük eleştiriler hak edecektir. Her zaman olduğu gibi bu kez de en etkin güç olan parlamento dışı kitlelesteği oluşturmamış-tiler, parlamento düzeyinde de gerekli zemini hazırlamamış-tır.

CHP'nin gensoru girişimi geri tepmiş, hükümeti düşürmemiş, tersine onu güçlendirmişti. Demirel rahat bir nefes almış, hiç de-ğışle daha bir süre azınlık hükümetini sürdürme güvencesine kavuş-muştur. Şimdi, Cumhurbaşkanı seçimlerinde AP'nin ne gibi ma-nevralara gireceğini ve 30 Ağustos atamalarını dikkatle gözlemek gerekiyor.

Ama asıl, tüm anti-faşist güçlerin safalarını sıklaştırıp arala-rındaki birliği perçinlemeleri gerekli. Artık günlük konuşmalarda ve yazılar-da güç birliği, eylem birliği, cephe birliği, politik işbirliği terim-leri bol bol, alışverişte harcanan bozuk para gibi kullanılıyor, ama uygulamaya gelince, pratiğe gelince, dar grupçu çıkar hesapları tüm birlik türlerinden ağır basıyor! Bunu da yenne, aşma becerisi yine pratikte, bu tür olumsuzluklarla mücadele edile edile öğre-nilecek. Yeter ki bu öğrenme faşist tirmanmayı önleme ve gerilet-medede geç kalmamış.

BİR HÜKÜMET DÜŞÜRME HİKAYESİ YA DA DEMİREL'İ GÜÇLENDİRME OPERASYONU

Oydu, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in hükümetin düşürülmesi amacıyla bir gensoru önergesi verilince açıklanmaya başladı.

CHP içindeki muhalefet kanatlarının "zamanın" ve "sonucu" hesaplanması" olarak dilelenen gensoru önergesi "her şeye karşın" verildi. Gensoru önergesinin veriliş öyküsü ve gelişmesine geçmeden önce sonuçlarına değinmekte yarar var. Gensoru önergesinin MSP'nin kaypaklığı sonucunda amacına ulaşamaması öncelikle CHP'nin muhalefet kanadının haklılığını bir ölçüde kanıtladı. Bir süreden beri parti yönetiminin dışlanmış bulunan Kocaeli CHP milletvekili, göbek üstü, profesör Turan Güneş, konuya ilişkin saptamasını Meclis kullarında şöyle dile getirdi:

"Sonuç dünden belli idi. Bu nu anlamamak için CHP'de ya genel sekreter, ya da oplot olmak gerekir."

CHP muhalefet kanatları gensoru sonucu ile ilgili olarak bir olağanüstü kurultay hazırlanmış olsaydı, MSP parçalanmaktan kurtuluyor, düşürülmesi amaçlanan AP de güçleniyordu.

kanlık talep etmedim" şakasını yaparken, yanındaki kurmaylarına "Aytekin bey bir haber getirdi mi acaba" diye soruyordu. Aytekin Beyden beklediği "Ecevit'in Erbakan'ın başbakanlığı önerisine razı olup olmadığını" ilişkin yanıt" geçtikten MSP lideri burçunlaşarak "biz kararlığa kurşun atmaz" diyor-du.

"BAŞBAKAN ERBAKAN

Erbakan bir hükümet düşürülmeden nasıl bir hükümet kurulacağına karar verilmesini de istiyor, ancak alternatif getirmiyordu. Erbakan'ın aslında bir aydan buyana oluşmaya çalıştığı, ancak her nedense açık olarak söylemeye çekindiği olgu kendisinin başbakanlığında bir hükümetti. Bütün MSP'li parlamenterleri bakanlık vererek partinin parçalanmaktan kurtarabileceği tek çözüm yolu olan "başbakan Erbakan" formülü tutmayınca, gensoru önergesine verilen MSP oyları beyaz oldu.

"İÇİNDEKİ TEMİZLİĞİ YÜZÜNE VURMUŞ"

ESKİ GENEL MÜDÜR, YENİ POSTACI

Gensoru önergesinin oylanacağı gün MSP'nin tavrının hâlâ belirlenmemiş olması CHP'yi tedirgin ederken, CHP'den verilecek yanıtı göre tavır almak üzere MSP grubu sıklıkla toplantıda toplanıyordu.

Erbakan'ın CHP'den beklediği yanıt şöyleydi:

Erbakan başbakan... Erbakan CHP'den beklediği yanıtı almamaya, gensoru önergesine beyaz oyu kullanılması kararını grupta aldırıp, bunun partisinin muhalefet kanadına mensup olduğu bilinen Diyarbakır milletvekili Yaşar Gökmen amacı bizi ile açıklattı.

Karardan önceki temalar bu son derece yoğundu. CHP'nin "pürümlü bürokrasilerinden" birisi olan AA eski genel müdürü Aytekin Yıldız gazeteciliği döneminde haberciliğini yeni biçimiyle sürdürüyor. Ecevit ile Erbakan arasında "haber taşıyor-du".

ERBAKAN'IN BASIN TOPLANTISI

Son ana kadar rengini belli etmeyen MSP'nin "şakacı" ile ilgili lideri Erbakan, gensoru önergesinin görüşülmesine 4 saat kala bir basın toplantısı düzenledi. Basın toplantısında "Erbakan Show"un izlenimlerini bölmelerine gösterip, "ben başba-

kanlık talep etmedim" şakasını yaparken, yanındaki kurmaylarına "Aytekin bey bir haber getirdi mi acaba" diye soruyordu. Aytekin Beyden beklediği "Ecevit'in Erbakan'ın başbakanlığı önerisine razı olup olmadığını" ilişkin yanıt" geçtikten MSP lideri burçunlaşarak "biz kararlığa kurşun atmaz" diyor-du.

227 kabul, 214 red... Oylarınıza bereket...

gularken, açıklamanın MSP'nin muhalefet kanadındaki parlamenterlerinden Yaşar Gökmen tarafından yapılması Erbakan'ın hükümeti düşürmekten vazgeçtiğini kanıtı olarak yorumlanıyordu.

"ÇAY İÇMEYE GELDİĞİNİ SÖYLESENE"

İplerin kopmasının ardından "taraf" topluca genel kurul salonuna inerek oyları kullanmaya başladılar. Bir süre önce AP'den bitiş eden Muğla Milletvekili Zeyyat Mandallı'nın "red oyu", "yuh" diye bağırarak AP milletvekilleri, MSP Genel Başkanı Erbakan'ın "kabul oyunu" alkışları karşıladılar. Ancak AP'li milletvekilleri Erbakan'ın "kerben kabul" dediğini duymaması için çağrıda bulunan Hasan Akay ile Şener Battal'ın genel kurul salonunda bulunmaması MSP kanadında telaş yaratıyor. Diyarbakır MSP milletvekili Gökmen, Türk Haberler Ajansının meclisleri bürosunda bulunduğu Şener Battal'a, "söylesene çay içmeye geldim, ben de seni kaçırdım" diyor-du.

Gensoru önergesinin AP, MSP ve MHP'li üyelerin oylarıyla reddedilmesinden sonra Ankara CHP milletvekili Alihan Canpolat ile Tunceli TBP milletvekili Ali Haydar Vezroğlu arasında yumruklama oluyor. Vezroğlu, kanayan burnunu tutarken, "bu CHP adam

olmayacak, Erbakan başbakanlık mi istiyor, verilsin, hiç değişse millet şu Demirel'den kurtulsun" diye bağırıyordu.

"DANSÖZLERE TAŞ ÇIKARTIYOR"

Kalite yumruklama sürerken genel kurul salonu çıkışında şerrinden Ecevit'in bile korktuğu, İstanbul milletvekili Çağlayan Ege MSP'li Korkut Özal'a hakaret yağdırıyordu.

"Allah sizin dilinizde. Millet sizle ne mal olduğumuzu, dininizi de imanınızı da anladı. O beğenmediğiniz dansözlere taş çıkartıyor, onlardan daha iyi kıvrıyorsunuz."

Korkut Özal sinir gerginliğini zirvesinde olduğu tartışma sırasında Çağlayan Ege'ye yanıt vermektan kaçıyor, 15 dakika sonra Ege'ye söylemeye cesaret edemediğini gazetecilere söylüyor-du.

GENSORUNUN SONUÇLARI

CHP Genel Başkanı ve "Genel Sekreter Yardımcıları" tarafından verilen gensoru önergesinin istenilen doğrultuda amacına ulaşmadığı her ne kadar belli sıklıkla da belirli oranlarda başarıya ulaştığı parlamento çevrelerinde sık sık vurgulanıyor.

Ecevit'in hükümeti düşürmek değil, güçlendirmek amacıyla gensoru önergesi, ocağın bir amacına ulaştı. CHP yönetiminin "akullardan", muhalefet kanatlarının "az akullardan" oluştuğu doğrultusunda "MSP'nin bütün parlamenterlerine bakanlık verilemez" şeklinde parçalanacağı Erbakan'ın de krizinde Özen Tekgöl'e taş çıkarttığı" anlaşıldı.

CHP içindeki muhalefet grupları olağanüstü kurultay toplama kararı aldıktan sonra Deniz Baykal'ın evinde toplanarak kurultaya çağrı önerdinin gereklerini hazırlıyorlardı:

TURGUT ÖZAL'IN UNUTTUĞU BİR ŞEY VAR: KARARLARI KISA SÜRE İÇİN UYGULANSA DA, UYGULANIR GÖRÜNSE DE EN SON KARARI İŞÇİ SINIFI VERECEKTİR. KİMSENİN GÖCÜ BİR AVUÇ AZINLIK ADINA İŞÇİ SINIFI VE HALKIMIZIN YARARINA İPOTEK KOYMAYA YETMEZİ

Bay Özal'dan dostlarına mektup var

• yiğit günel

Bay Turgut Özal dostlarına mektup göndermiş. Size bana gönderecek değil ya mektubu bay Özal, doğal olarak dostlarına gönderecek. Ama bu doğal mektuplaşma biraz gizlilik taşıyor.

İstersemez olayın biraz eskilerine gidelim. Ve 12 Mart döneminde kurulan bir "malum" dernekten söz açalım.

TOSİAD kısa adıyla bilinen Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği 1971 yılında 12 Mart döneminde Vehbi Koç ve Nejat Eczacıbaşı'nın başını çektiği 14 işadamı tarafından kuruldu. Derneğin üye sayısı daha sonra 20 civarına yükseldi.

Dernek yayınlarında Ali Acıman'dan başlayarak bu üyeler soyadı sırasıyla bir sayfada yer alırlar. Mazhar Zorlu ile son bulan listenin sonlarına doğru bir bölümde Melih Özakal ile İsmail Özduyuran'ın isimleri arasında iki kardeşin isimleri yer alır. Korkut ve Turgut Özal.

1979 Kasım'ında Dokumacılar Derneği, Türkiye Milli Kütür Vakfı ve MESS Yönetim Kurulu Başkanı olan Turgut Özal'ın isme 1980 yılında yayınlarından çıkarıldı. Bunun nedeni bir istifa filan değildi. Özal'ın yeni bir görevi vardı artık: TOSİAD'ın görüş ve istemlerini (dolayısıyla MESS başkanı ve TOSİAD üyesi iken de savunduğu görüşleri) Demirel hükümeti adına uygulamak. Turgut Özal, 1965-66 yıllarında olduğu gibi yine Demirel'in Başbakanlık danışmanlığı görevini yüklenmişti. Ve buna ek olarak da yine 1967-71 yıllarında olduğu gibi Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yürütecekti. Yani 1965-66 yıllarındaki göreviyle, 1967 ve 71 yılları arasındaki görevlerini birleştirerek şekilde bir gelişme(!) gösterdiğine inanmıştı Başbakan Demirel. Bu nedenle kendisine büyük bir inanca ekonomik politikasında yeni adımları teslim etti.

Şimdilerde ise Çağlayan'ın himmetiyle Cumhurbaşkanı Senatörü yapılabilecek, Devlet Bakanlığı kotuğuna oturtulacağından bile söz edilmeye başlandı.

Neyse biz, 52 yaşındaki Malatyalı elektrik mühendisinin yarısını bir kenara bırakalım ve şimdini yaptığını dönelim. 25 Ocak kararlarından gelen mimarı, çokça gittiği batı merkezlerindeki "dilekçeli" toplantılarından fırsat buldukça Türkiye halkının ezilmesi çalmalarında yeni adımlar da atıyor.

Geçende Özal'ın dostlarına yazdığı bir mektup elimize geçti. Bu mektupta dış kaynaklardan gelen borçları peşkeş çektiği sermayeye işçilerin elde ettiği hakları kırmak yolunda neler yapmaları gerektiğini öğütüyor.

Ulusal düzeyde alınması gereken önlemlerden söz ederken şöyle diyor:

1. Sözleşmelerde yönetime müdahale niteliğinde hükümler yer almayacak, bir önceki toplu sözleşmede böyle hükümler mevcutsa, bunlara itirazı bir şekli ve rizelecektir. (Yönetime müdahaleden üretim planlaması, işçi düzeyinde sevk ve idare, vb. gibi hususlar anlaşılmalıdır.)

2. Daha önceki sözleşmelerde yer alan hükümler

dışında ek yükümlülükler getirilebilecek yeni maddelere (kalemlere) yer verilmeyecektir.

3. Kıdem tazminatına esas süreler arttırılmayıp, aynen muhafaza edilecek, yeni işe alınan işçilerin kıdem tazminatı her yıl için 30 gün olacaktır.

4. Sözleşme süresi 2 yıldan az olmayacaktır.

5. Yıllık ücretli izin süreleri yükseltilemeyecektir.

6. Haftalık çalışma saatleri daha aşağıya indirilmeyecektir."

TOPLU SÖZLEŞMELER NASIL SULANDIRILACAK?

Toplu sözleşme düzeninin nasıl sulandırılacağı da yine mektubun kapsamı içinde:

"Ödenecek ücretin ve sağlanacak diğer hakların tesbitinde toplu sözleşmelerin, bir yandan işyerinde üretim faaliyetinin düzenli, sürekli ve verimli bir şekilde sürdürülmesi ve korunması, öte yandan işçinin o sözleşmenin kapsadığı dönemdeki hak ve menfaatlerini düzenlemek olduğu esastan hareket edilmelidir. Konuya bu açıdan yaklaşıldığında sağlanacak imkanların o yıl beklenen enflasyon ve o işyerinde sağlanan verimlilik artışı ile paralel olarak arz etmesinde zorunlu bulunacaktır."

Genel ekonomik dengenin korunabilmesi ve toplu sözleşme düzeninin ahenkleştirilmesi ve ülkede ücretler bünyesinde aşırı ölçüde bulunmaması hem özel hem de kamu sektörünün bu konuda gerçekten duyarlı ve sorumluluk duygusuyla hareket etmeleriyle sağlanabilir. Bu hususlar arasındaki görevlerini birleştirerek söz edilen tedbirlerin uygulama durumu yakinen izlenecek, alınmış kararları uymayalarını, yüklenmiş çalışma barışını bozucu nitelikteki davranışlarını devam ettirmelerine müsaade ve mesama edilmeyecektir."

İŞVERENLER SENDİKALAŞMALI

Başbakanlık Müsteşarı ve DPT Müsteşarı Vekili Turgut Özal, öze sektör kuruluşlarının en kısa zamanda işçilerin sendikalaşmalarına katılmalarını yararlı olacağını da belirtti ve işveren sendikaları bulunmayan işkollarında sendikalaşmaya gidilmesini de istedi.

Bu konudaki görüşü de şöyle: "Ayrıca 200'den fazla işçi çalıştıran kuruluşların, bir önceki dönem toplu sözleşmelerinden bir önceki işe yeni imzalan sözleşmeyi ve tamamlayıcı bilgileri Başbakanlık Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu Başkanlığı'na göndermeleri bu konudaki çalışmaların devamına imkan sağlayacaktır."

Evvel, işte bu böyle bir mektup Sayın Özal, dostlarına bu mektubu yazdı. Ancak, unuttuğu bir şey var. Kararları kısa süre için uygulanırsa da, uygulanır görünce de en son kararı işçi sınıfı verecektir. Kimsenin gücü bir avuç azınlık adına işçi sınıfı ve halkımızın yararına ipotek koymaya yetmez.

not...

GÜVEN OYUNU

• ferhat gün

Güvenoylaşmanın sonucuna bakarak, geçen hafta NOT yazımızın başlığını tekrarlamak gerekcek: "CHP - MSP VE EMPERYALİST OYUNLAR" Ne Erbakan'ın "kıvrıkkanlığı" ne de Ecevit'in "çaresizliği" dir sonucu belirleyen etmenler.

Aslına bakılırsa, sonuç, önceki hafta Ankara'da yapılan NATO Bakanlar Konseyi toplantılarından sonra yayımlanan ortak bildiriye ilan edilmiştir. Ortak bildirinin o bölümünü okuyalım isterseniz:

"Türkiye'nin ekonomik sorunlarına çare bulmak amacıyla yapılmakta olan gayretleri memnuniyetle karşılayan bakanlar, bu çabaların tam sonuç vermesi için belirli bir süre geçmesi gerektiğini ve bu yardım faaliyetinin bir kaç yıl boyunca sürdürülmesinin zorunlu olduğunu kabul etmişlerdir..."

Ne diyor NATO'lu bakanlar? • Türkiye'de emperyalist güçlerin ve işbirlikçil tekelinin istek ve boyundurukları altında alınan ve parça parça geliştirilerek uygulanan ekonomik kararlar memnuniyet vericidir. Yani MHP destekli AP azınlık hükümetinin enflasyon-hayat pahalılığı - terör üçgeniyle sürdürdüğü vahşet yerindedir. Bu bir.

Bu vahşetin devamı ve tam olarak yerleşebilmesi, muhtemel bir erken seçim ile ya da zamanında yapılacak bir seçimle AP, veya en kötü ihtimalle AP-MHP iktidarının kalıcılığına bağlanabilmesi için mevcut yönetimin desteklenmesi zorunludur. Bu iki.

Bunu NATO söylüyor, biz de tercüme ediyoruz. Beyninde iğne ucu kadar aydınlık, yüreğinde zurnuk namus taşına külfetine katılabilecek herkesin, NATO Bakanlar Konseyi ortak bildirisinden çıkaracağı sonuç budur.

Emperyalist-kapitalist sistemin savaşçı mîğferi NATO, "Türkiye'de ne bir iktidar olacağını ben çıkarırım" diyor. Bu kararlık duvarın arkası ve yanları ise o sistemin ekonomik NATO'su IMF ile önlü. OECD'ler, AET'ler, Dünya Bankasının elindeydi dizginler.

Dünya Bankası'nın geçenlerde yayımlanan Türkiye raporunda bir bölüm var. Şöyle denilmektedir orada:

"Türkiye'deki terör, ekonomik gelişmeye engel değildir..."

Hayır hayır, bunu biz değil, Hürriyet gazetesinin Washington muhabiri bildiriyor... Gene tercüme edecek şöyle demektedir Dünya Bankası: Terörle kamçular, enflasyonla bastırız Türkiye'yi!

Geçenlerde burjuva basının yayımlamadığı bir habere göre, 4 Kasım 1979 günü ABD'nin Tahrir Büyükelçiliğinde bulunan belgeler arasında, bir tarihte İran'a gelen bir Amerikalı generalin NATO komutanına yazdığı bir mektubun sureti bulunmuştur. O mektupta, Amerikalı general, İran'da Bahtiyar'ın desteklenmesinin "en uygun durum" olduğunu, Bahtiyar tutulmaması, "en uygun durumun İran'da bir iç savaş olacağı" ni NATO komutanına bildirmişti.

Gördünüz mü siz NATO'yu!... Sormak gerek:

- Acaba Türkiye'deki "uygun durum" nedir? NATO Bakanlar Konseyi ortak bildirisini Türkiye adına işte o "uygun durum" u ifade ediyor...

"Bati'nun görmek istediği en iyi Demirel", "en uygun durum"ların temsillikliğini gurtağına kadar suçlu Türkiye'ye birlikte yürüten Demirel, NATO Bakanlar Konseyi toplantılarında ABD Disiplineri Bakanı Musicki'ye aslında güvenoylaşmanın sonucunu çok önceden bildirmiş, "Hükümetimiz düşmez" demiştir.

Ecevit ve Erbakan bu oyunların şatafatlı nonfikturalıdır. Bu güvenoyu değil, emperyalist eksenli güven oyunudur!...

Son olarak bir şey daha ekleyelim. Güvenoylaşmanın sonucuna bakarak, geçen hafta ki yazımın son bölümünü "şimdilik" diyerek tekrarlamak zorunludur. O da şöyle:

"CHP ve MSP'nin tabanını oluşturan ve çıkarıcı tekellerle uygulamaya önemli ve ağır haklı kesimleri vasıtasıyla değerlendirme yapmak zorundadır. Antifasist, antiemperyalist, antiyönetim, antisistem, antisistemle çehreleşme, yer almaları aynı zamanda sınıf-ail bir gerekliliktir..."

Sınıf mücadelesinin gösterdiği çışmaz gerçek budur.

DİSK 7. ERKEN GENEL KURULUNUN ANATOMİSİ

Toplumumuza faşist bir yönetimin dayatılmak istendiği günümüz koşullarında ilerici sendikal hareketin örgütü DİSK'in görev ve sorumluluklarının her geçen gün arttığı bir ortamda yapılan Genel Kurul çalışmaları sanki böylesi bir ortamın dışındaydı. Sanki kendini böylesi bir ortamdan soyutlamıştı. Bu nedenle de elde edilen sonuçlar, beklentilerle denk düşen bir düzeye ulaşamadı.

600 sahifeden oluşan ve ancak genel kurulun üçüncü günü delegelere dağıtılan rapor, okunmadan görüşmelere geçildi. Hem de oybirliğiyle.

Rapora muhalefet serhi koayan iki GYK üyesi söz alarak muhalefet gerekçelerini açıkladılar. Bunlardan Nusret Aydın (Oleyis, aynı zamanda CHP Merkez Yürütme Kurulu Üyesi), raporda CHP'nin haksız ve çok sert biçimde eleştirildiğini bu nedenle muhalefet serhi koyduğunu söyledi. Diğer muhalif ise Mehmet Kılıncı'tı. Bu kişi de, (Petkim-İş eski genel başkanı) muhalefet gerekçesinde, DİSK'e parti misyonu yüklenmek isteniyor, 20 Mart gibi eylemler yapıyor, diğer muhalif Cenar Bıçkıcı ise, (ASİS) görüşlerini açıklamak gereğini duymadı.

RAPOR ÜZERİNE GÖRÜŞMELER

Rapor üzerine görüşmelere geçildiğinde, başkanlık divanı örgüt adına konuşmalarını sınır koymayacaklarını ancak kişisel konuşmalarını 10 dakika ile sınırladıklarını belirtti. Örgüt adına 26 delegeler ve gene kişisel konuşma yapmak üzere 26 delegeler söz aldı.

GENEL KURUL DIŞINDAN GELEN ANTIKOMÜNİZM

CHP Genel Başkanı Ecevit'in Genel Kurul'a gönderdiği mesaj CHP'li delegelerin sosyalistlerle birlikte davranmasını engellemeyi, CHP'li sendika yöneticileri ile bilimsel sosyalistlerin arasındaki ayrılığı körüklemeyi amaçlıyordu.

Ecevit'in mesajının yetmeyeceğini anlamış olacak ki Genel Kurul'un ikinci günü CHP Genel Sekreteri Östündag bir grup yönetici ve parlamenter ile birlikte geldi ve bir konuşma yaptı.

Ostundağ CHP'li sendika yöneticilerine ve delegelere "CHP'li CHP'liliğini bilsin. Sosyalistlerle birlikte davranmasınlar" mesajını iletirken, bir yandan da Abdullah Baştürk'ün kontrol ettiği CHP'li delegeler üzerinde politik kontrolü sağlamaya çalışıyordu. Konuşmanın ağırlığı anti-komünizm eksenine oturuyordu. Östündag, "çalışanların ülke yönetimine gerçekçi olarak ağırlıklarını koymaları yalnız özgürlükçü demokratik rejimlerde mümkün olabilir. Faşizmde buna olanak olmadığı gibi komünizmde de çalışanların yönetime ağırlıklarını koymaları genellikle bir aldatmacadır." dedi. CHP'nin Kurultayında kabul ettiği programı doğrultusunda üzerine düşeni yaptığini söyleyen Östündag, anti-komünizme devam etti. "CHP demokratik sol bir partidir. Her zaman olduğu gibi her türlü dikta rejiminin karşısındadır. Faşizmin de, komünizmin de karşısında demokratik sol doğrultusunda haklı ve halkçı uğraşını sürdürmektedir." diyen CHP Genel Sekreteri, işçilerin CHP'de nasıl etkin(!) olduklarını anlatmaya çalıştı.

4. 5. GÖNLER VE ELEŞTİRİLER

Rapor üzerine görüşmeler 4. ve 5. günler sürdü. Rapor üzerinde yapılan görüşmelerin genel olarak beklentilerin altında olduğu, anarko-sendikalist grupların, DİSK'in görevlerini belirlemekten çok, genel kurulu bölücü, sınıf sendikacılığı hareketi içine ayrılıklar sokucu ve yapıcı olmaktan çok uzak eleştirileri, hem genel kurulu gerdii ve hem de sendikal hareketin görevlerini belirleyecek bir tartışma platformunun yaratılmasının önüne engeller çıkardı. Diğer yandan, genel kurulu kendi işlev alanına çekmek isteyen konuşmalar da çok sınırlı kaldı. Geçmiş dönemlerin tutarlı bir eleştirisi yapılamadı. Yapılan hatalardan dersler çıkarılmadı. Bu nedenle yapıcı bir eleştiri ortamı yaratılmadı.

RAPOR ÜZERİNE TARTIŞMALARDA ÖNEMLİ BİR NOKTA 1 MAYIS 1979

Rapor üzerine söz alan delegelerden Maden-İş Genel Başkanı Kemal Türkler, DİSK'in güçlenmesi ve daha saygın bir örgüt haline gelmesi için kararlar alınması gerektiğini vurguladı ve bu genel kurulun birlik genel kurulu olmasını istedikten sonra 1 Mayıs 1979 konusu üzerinde durdu. Türkler, raporda yer alan 1 Mayıs 1979'u İzmir'de kutlayan sendikalarla karşı eleştirilerin haksız olduğunu ve örgüt anlayışına uymadığını ileri sürdü. DİSK'in 1980'de "Bütün Türkiye'yi 1 Mayıs alanı olarak değerlendirdiğini, bu kararın da 1979'da 1 Mayıs'ı İzmir'de kutlayan sendikaların haklılığını ortaya koyduğunu savunan Türkler, 6. Genel Kurul'da alınan Cephe konusundaki karar yolunda daha

aktif uygulanma içerisinde olmasını istedi.

Türkler'in konuşması sırasında daha önce kendi genel başkanlığı döneminde DİSK yönetimini revizyonistlikle suçlayan delegeleri cevaplarken göşizm üzerine söylediği sözler de tartışmalara neden oldu.

Daha sonra söz alan Sosyal-İş delegesi Zeki Kılıç, 1 Mayıs 79'un İzmir'de kutlanmasının 1980'de Mersin ve diğer illerde yapılan kutlamalarla örnek gösterilerek haklı gösterilemeyeceğini söyledi. Zeki Kılıç bu konuda özete şunları söyledi: "Her demokratik eylemin bir politik özü olduğu doğrudur. 1 Mayıs 1979 da böyle politik özü olan bir eylemdir. 1979 1 Mayıs'ında bunu kavrayamayanlar savulmuşlardır. 1 Mayıs 79 ve 80 bu anlamda değerlendirilmelidir. 1980'den kalkılarak 79 1 Mayıs'ında İzmir'e gitmeye doğru denilemez. 1 Mayıs 79'da savunanlar bu konuda özeleştirilmelidir."

Ertesi sabah bildirilen saat genel kurul çalışmaları başlamaya başladı. Başta Genel-İş delegasyonu olmak üzere bir kısım delegeler salona girmeyip, dışarda beklediler. Bu arada tüm sendika başkanlarının ortak imzasıyla, DİSK'ün güvenliğine ilişkin bir önerge hazırladılar ve divana verdiler. Ancak bu önergeden sonra genel kurul çalışmaları başlandı.

Sıra Merkez Yürütme Kurulunun üyeleri için gene benzer bir önerinin görüşülmesine gelmişti. Bu arada komisyonun oy çokluğuyla tasarayı geri aldığı duyuldu ve tüzük eski haliyle yani Baştürk'ün istemi doğrultusunda değişmeden bırakılmış oldu.

Rapor üzerine yapılan görüşmelere F.İşçiler ve A.Baştürk cevap verdiler. İşçiler daha çok teknik ayrıntılar üzerinde dururken, Baştürk sınıf hareketi platformuna yönelik eleştirileri yineledi.

Hesap tetkik komisyonunun raporu üzerine söz alınmadı ve oybirliği ile geçmiş kurul akları.

Daha sonra karar tasarılarının görüşülmesine geçildi. Geçmiş dönem yapılan çalışmalar, bun-

ların içinde de ihraçlar söz konusu idi. Gene oy birliğiyle geçti. Burada ilginç olan özellikle Maden-İş, Banksen ve Baysen sendikalarına yönelik olarak yapılan ihraçları da kapsayan yönetim kurulu çalışmalarına bu sendikaların delegeleri de oy vererek kurul çalışmalarını akladılar.

BAŞTÖRK KONGREYİ TERKEDİYOR

Daha sonra Abdullah Baştürk'ün protestosuna neden olan, tüzük tadil komisyonunun değişik önerilerinin görüşülmesine geçildi. DİSK'in Ankara'ya taşınması oy çokluğuyla kabul edildi. Komisyon raporu genel sekreterin, sadece genel başkan tarafından gösterilen adaylar arasından seçilmesini değiştiriyor ve delegelerin de aday gösterilebilmesini hükme bağlıyordu. Bu tasarrufla gerçekleştirilmesi için üçte iki oy gerekiyordu. Ancak, tüm tüzük tadil ve karar tasarıları gibi bu tadil tasarısı da komisyondan oy birliğiyle çıkmıştı. Dahası 6. Genel Kurul'da ve daha sonra Baştürk komisyondan gelen tasarısı doğrultusunda konuşmalar yapılmıştı. Nitekim bu tasarıların Yürütme Kurulu'ndan da oybirliğiyle çıktığı söyleniyordu. Nitekim DİSK'in Ankara'ya nakli ezici bir çoğunlukla kabul edildi. Sıra değişikliğe gelmişti.

Türkler'in konuşması sırasında daha önce kendi genel başkanlığı döneminde DİSK yönetimini revizyonistlikle suçlayan delegeleri cevaplarken göşizm üzerine söylediği sözler de tartışmalara neden oldu.

Daha sonra söz alan Sosyal-İş delegesi Zeki Kılıç, 1 Mayıs 79'un İzmir'de kutlanmasının 1980'de Mersin ve diğer illerde yapılan kutlamalarla örnek gösterilerek haklı gösterilemeyeceğini söyledi. Zeki Kılıç bu konuda özete şunları söyledi: "Her demokratik eylemin bir politik özü olduğu doğrudur. 1 Mayıs 1979 da böyle politik özü olan bir eylemdir. 1979 1 Mayıs'ında bunu kavrayamayanlar savulmuşlardır. 1 Mayıs 79 ve 80 bu anlamda değerlendirilmelidir. 1980'den kalkılarak 79 1 Mayıs'ında İzmir'e gitmeye doğru denilemez. 1 Mayıs 79'da savunanlar bu konuda özeleştirilmelidir."

Ertesi sabah bildirilen saat genel kurul çalışmaları başlamaya başladı. Başta Genel-İş delegasyonu olmak üzere bir kısım delegeler salona girmeyip, dışarda beklediler. Bu arada tüm sendika başkanlarının ortak imzasıyla, DİSK'ün güvenliğine ilişkin bir önerge hazırladılar ve divana verdiler. Ancak bu önergeden sonra genel kurul çalışmaları başlandı.

Sıra Merkez Yürütme Kurulunun üyeleri için gene benzer bir önerinin görüşülmesine gelmişti. Bu arada komisyonun oy çokluğuyla tasarayı geri aldığı duyuldu ve tüzük eski haliyle yani Baştürk'ün istemi doğrultusunda değişmeden bırakılmış oldu.

Rapor üzerine yapılan görüşmelere F.İşçiler ve A.Baştürk cevap verdiler. İşçiler daha çok teknik ayrıntılar üzerinde dururken, Baştürk sınıf hareketi platformuna yönelik eleştirileri yineledi.

Hesap tetkik komisyonunun raporu üzerine söz alınmadı ve oybirliği ile geçmiş kurul akları.

Daha sonra karar tasarılarının görüşülmesine geçildi. Geçmiş dönem yapılan çalışmalar, bun-

vermek üzere yeni seçilecek yönetim kuruluna bırakılması isteniyordu. Önerge oyları ve oy çokluğuyla kabul edildi. Böylece genel kurul kendi görevlerinin bir kısmını, en önemli bir kısmını yeni seçilecek genel yönetim kuruluna bırakmış oldu. Anlaşılan tüm bunlar da Baştürk'ün yeniden başkanlığı kabul etmesi için dayattığı ve kabul ettirdiği yeni gelişmelerdi. Nitekim Genel Sekreterlik konusu tüm gruplar içinde en çok tartışılan konuların başında geliyordu. Baştürk, vetosuyla bu konuyu da halletmiş olacak ki, ilk tur oylamada Baştürk'ün adayı F.İşçiler üçte iki oy alarak kolayca seçildi.

Baştürk artık genel kurulun geçişini kontrol altına almıştı. Herkes üstedliğini seçtiyecekti diye bakıyordu. Baştürk'ün istemi ise, gene kuliste dolaşan söylentilere göre, Aktulgalı ve Kocaman'ın dışında eski MYK üyelerini olduğu gibi bırakmaktı.

TURLAR BAŞLIYOR

5 MYK üyeliği için Baştürk 10 aday gösterdi. Bunlar sırasıyla; Kemal Nebioğlu, Rıza Güven, Mukbil Zırtıoğlu, Tuncer Kocaman'ın, Mustafa Aktulgalı (buraya kadar eski yürütme kurulu üyelerinin tamamı) ile Maden-İş'ten Mehmet Karaca, Bank-Sen'den Metin Denizmen, Basın-İş'ten Burhan Şahin, Dev-Maden-Sen'den İsmet Cantekin ve Sosyal-İş'ten Özcan Keşgeç idi.

Yapılan ilk tur oylamada üçte iki çoğunluk aranıyordu. Seçimlere geçildi ve hiçbir aday bu oyu alamadı.

Oyların dökümü şöyleydi: (Oylamaya 461 delegeler katıldı.)

Nebioğlu	172
Güven	223
Zırtıoğlu	227
Kocaman'ın	96
Aktulgalı	75
Karaca	284
Denizmen	203
Şahin	199
Cantekin	61
Keşgeç	87

Bu turda sınıf sendikacılığı platformunda eylem birliği yapan delegasyon arasında birlik sağlanamadı. Platformdaki gruplar kendi politikalarını uyguladılar. BD grubu bu turda Keşgeç'e oy vermedi. Sonuçta Karaca da, Denizmen de, Keşgeç de seçilmeye yetersayıda oy alamadılar.

Sınıf sendikacılığı platformunda ikinci tur için üç isim üzerinde birlik sağlandı. Bunlar, Karaca, Denizmen ve Keşgeç idi. Bu turda seçilebilmek için salt çoğunluk aranacaktı. Yapılan seçimlerde şu sonuçlar alındı: (Oylamaya 459 delegeler katıldı)

Nebioğlu	214
Güven	269
Zırtıoğlu	363
Kocaman	68
Aktulgalı	57
Karaca	182
Denizmen	175
Şahin	200
Cantekin	183
Keşgeç	157

Bu turda Genel-İş delegasyonu matbu oy kullanıldı. Anlaşılan Baştürk kendi yönetimindeki

sendikaların delegasyonunu kontrol etmek için başka yol bulamamıştı. Elbette bu da önceden düşünüldü, tasarlanmış bir oyundu. Bu turda, sadece Güven ve Zırtıoğlu seçilmeye yetecek oy aldılar.

Daha sonra üçüncü tur oylamaları geçildi. Bu turda 449 oy kullanıldı. Oyların dağılımı şöyleydi:

Nebioğlu	200
Kocaman	58
Aktulgalı	36
Karaca	182
Denizmen	178
Şahin	204
Cantekin	168
Keşgeç	170

Üçüncü turda hiç kimse seçilemedi. Genel Kurul kilitlenmişti. Bunun üzerine Divan, oya sunduğu bir önerinin, oy çokluğu ile kabul edilmesini üzerine Genel Kurul'u kapattı.

Gece yoğun kulis çalışmaları ile geçti. Birlik Dayanışma başında beri "Bank-Sen'in önünü kestiği" gerekçesiyle Sosyal-İş Sendikasında aday gösterilen Özcan Keşgeç'e itiraz ediyordu. Buna karşın TİP üyesi bir sendika yöneticisinin DİSK yürütme kuruluna girmesini kabul ediyordu. Bu yönde oy kullanacağını söylüyordu. Önceleri Tekstil'den Selahattin Uyar'ın aday olması için öneriler getirildiler. Kabul edilmedi. Daha sonra Genel Kurul'un 7. günü akşamı Baştürk'le tek yanlı olarak yaptıkları görüşmelerde anarşist düşünceleri Baştürk'e iletilmiş olacak ki, genel kurulun kilitlendiğini ve başka bir çözüm bulamadığını gören Baştürk, Sabah Genel Kurul çalışmalarına başlarken söz alarak seçimlerin çok uzadığını, eski adayların bir kısmının geri çekildiğini, ve kendisinin kilitlenmeyi açmak amacıyla üç yeni isim önerdiğini, bunların tek turda seçilmelerini istediğini belirten bir konuşma yaptı. Önerdiği isimler: Maden-İş'ten Kemal Daysal, Tekstil'den Süleyman

Çelebi (CHP'li) ve Keramik-İş'ten Ahmet Nalbantoğlu (TİP'li) idi.

AHMET NALBANTOĞLU ADAYLIKTAN ÇEKİLİYOR

Baştürk'ün aday gösterdiği Keramik-İş Yürütme Kurulu üyesi ve TİP MYK yedek üyesi Ahmet Nalbantoğlu divana giderek, Özcan Keşgeç'in lehine adaylıktan çekildiğini açıkladı. Baştürk'ün Nalbantoğlu ile görüşme ve adaylığını geri almama yolundaki ısrarına karşılık Ahmet Nalbantoğlu Partisi'nin MYK üyesi Özcan Keşgeç'in aday olduğunu, onun lehine çekilmekte ısrarlı olduğunu belirtti.

Bunun üzerine Baştürk Genel-İş Genel Sekreteri Ertan Andaç'ı aday gösterdi. Yapılan 4 tur seçimlerde alınan sonuçlar şöyleydi: Daysal, 291 oy aldı ve seçildi. Ertan Andaç, 325 oy aldı ve seçildi.

Süleyman Çelebi, 358 oy aldı ve seçildi. Diğer adaylar: Keşgeç 46 oy, Kocaman 15 oy, Aktulgalı, 1 oy

GÖŞİZM GENEL KURULU TERKETTİ

4. Tur yapılan seçimlerden sonra, 11 sendika delegasyonu genel kuruldan çekildi. Bu sendikalar Asis, Basın-İş, Dev-Maden-Sen, Dev-Sağlık İş, Dev-Yapı İş, Deri-İş, Nakliyat-İş, Taper İş, Sine-Sen, Yeraltı Maden-İş ve Keramik-İş (bir kısım delegesi) çekilen delegeler sayısı 39 idi. Bu sendikalar yaptıkları basın toplantısında, "Bu genel kurul da sendikalizm ve reformizmin en çirkin hesaplarla uzlaşması, aradaki çelişkinin çıkar çelişkisi olduğunu kanıtlamıştır" gibi gerekçeler öne sürdüler. Aslında gerçek gerekçe kendi doğrultularındaki adayların seçilmeyiş idi.

DİSK GENEL KURULU DELEGELERİNİN İŞKOLLARINA GÖRE BİLEŞİMİ:

7 DİSK Genel Kurulu 464 delegelerle açıldı. Bu delegeler 28 ayrı sendikadan ve bugünkü sendikalar yasasına göre 24 ayrı işkolundan geliyorlardı. Aynı işkolunda olan sendikalar Banksen, Sosyal-İş ve Fındık-İş sendikası ile bu işkolunda tuzak değişikliğinden sonra genel kurul çalışmalarına 3 delegelerle katılan Taper-İş, ayrıca Baysen ile Dev-Yapı-İş ve Dev-Maden-Sen'le Yeraltı-Maden-İş idi. 464 daha sonra 467 delegenin 43 tanesi doğal delegeler. Seçilmiş delegelerin sendikalara göre dağılımı şöyledir:

Delege	Delege
ASİS	2
Aster-İş	2
Basın-İş	2
Baysen	3
Banksen	30
Dev-Maden-Sen	11
Dev-Yapı İş	1
Fındık-İş	5
Genel-İş	145
Gıda-İş	18
Harcam-İş	3
Keramik-İş	5
Deri-İş	1
Lütfik İş	1
Limter-İş	1
Maden İş	60
Nakliyat İş	2
Oleyis	27
Sine-Sen	1
Sosyal-İş	8
Bekim-İş	1
İİS	12
Tek-Gen İş	5
Tekstil	45
Tunika İş	1
Yeraltı Maden-İş	9
Dev-Sağlık İş	2
Taper İş	3
Dugal	43
Toplam	467

DİSK Yürütme Kuruluna seçilen delegeler ve bağlı oldukları sendikalar

Abdullah Baştürk ilk turda seçildi. 452 delegeler oylama ya katıldı. 416 oy aldı. 36 oy hoş verildi. Bağlı olduğu sendika Genel-İş. Genel Başkan

Fehmi İşıklar ilk turda seçildi. 453 delegeler oylamaya katıldı. 350 oy aldı. Bağlı olduğu sendika Maden-İş Sendikasıyla üye bağının dışında ilişkisi yok.

Rıza Güven il turda 269 oyla seçildi. Bağlı olduğu sendika Tekstil. Sendikasıyla üye bağının ötesinde ilişkisi yok.

Mukbil Zırtıoğlu 363 oyla seçildi. Bağlı olduğu sendika Oleyis. Sendikasıyla üye bağının dışında ilişkisi yok.

Kemal Daysal 4 Turda 291 oyla seçildi. Bağlı olduğu sendika Maden-İş Görevi Genel Başkan Vekili

Ertan Andaç 4 Turda 325 oyla seçildi. Bağlı olduğu Sendika Genel-İş. Görevi Genel Sekreter

Süleyman Çelebi 4 Turda 358 oyla seçildi. Bağlı olduğu sendika: Tekstil. Görevi Genel Başkan Vekili

5 kıtadan haberler

SOSYALİST ÜLKELER EKONOMİ ZİRVESİ: GELECEK İÇİN DENGELİ KALKINMA PLANLARI

Batılı sanayileşmiş ülkeler "bunalım zirvesi"nin başlamasından iki gün evvel, Prag'da sosyalist ülkeler ekonomi zirvesi geniş boyutu, dengeli ekonomik kalkınma planlarını karara bağladı. KEYK'e (Karşılıklı Ekonomik Yardım Konseyi) üye ülkeler önümüzdeki beş yıllık plan döneminde işbirliğini güçlendirmeye ve ekonomik verimliliği artırmaya kararlılardı.

Sona ermek üzere olan beş yıllık plan döneminde KEYK'e üye ülkelerin beş yıllık kalkınma hızı, gelişmiş kapitalist ülkelerin hızının iki katına çıktı. Dünya sanayi üretimindeki toplam artışın yarısını sosyalist ülkelerde gerçekleştirecek.

Zirvenin kapanış toplantısında KEYK ülkeleri barış ve toplumsal ilerleme için, örgüte üye olmayan ülkelerle ve uluslararası ekonomik örgütlerle ilişkilerini ve yardımlaşmayı geliştirmeye hazır olduklarını belirttiler.

OLİMPİYAT ATEŞİ MOSKOVA YOLUNDA

22 Olimpiyat Oyunlarının Moskova'da başlamasından bir ay önce Yunanistan'da Olimpiyat ateşini taşıyan olimpiyat ateşi yakıldı. Meşale, loyuscular, biniciler ve bisikletçiler tarafından, açılıştan bir gün önce 18 Temmuz akşamında Moskova'ya getirildi. Ortalama 5 bin dakik, Yunanistan, Bulgaristan, Romanya ve Sovyet Topraklarından geçerek 4992 kilometre yol kat edecek. Olimpiyat ateşinin yolu 19 Temmuz'da Gorki cadidesinden geçerek Lujniki spor parkında Lenin Stadyumunda yapılacak açılış töreninde son bulacak.

TUDEH'İN 60. KURULUŞ YILI.

Iran halkının gerçekleştirdiği devrim olumlu toplumsal ve politik boyutlara erişmiş durumda. Bu saptama TUDEH'in 60. kuruluş yıldönümü nedeniyle yapılan toplantıda benimsendi. Komünist Partisi'nin üye ve yandaşları, sektör davranışlarına yer vermeden devrimin korunmasını ve ileriyi götürülmesini bir görev olarak görüyorlar.

PORTEKİZ ULUSAL MÜCADELE GÜNÜ

Portekiz'in 30 kentinde 1 milyondan fazla Portekizli 22 Haziran günü gerçek güçlerini sokular karşısında Nisan Devriminin kazandımlarını savunulması için gösteriler yaptı. Görkemli gösterilerde demokratik düzenin gövencesi altına alınması ve sağ parçaların oluşturduğu hükümetin geri çekilmesi istendi.

DEMOKRATİK ALMAN CUMHURİYETİ: KONUT SORUNUNUN ÇÖZÜMÜNE DOĞRU

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde 1971 yılında bir yapılan konutların sayısı 1980 yılı sonunda 14 milyona ulaşacak. Aynı dönem içinde, her dört DAC vatandaşından birinin oturma koşulları iyileşti. Berlin'de bir inşaat konferansında konuşan Erich Honecker, 1990 yılına kadar, konut sorununun tam anlamıyla çözümlenmesini belirtti. Erich Honecker, 1972 yılında indirilmiş olan kira oranı 80'li yıllarda arttırılmaya çağını da söyledi.

DEMOKRATİK ALMAN CUMHURİYETİNDE

- Halk işletmeleri tarafından finansse edilmiş 48 öncelikle (pioner) merkez bulunduğu.
- 1979 yılında DAC'den ve dört katından 45 ilkesinden 2,5 milyon çocuğun bu merkezlerde dinlendiğini.
- 3.800 işletmenin, işletmelerde çalışanların çocukları için kendilerine ait tatil yerleri olduğunu.
- 700 bin çocuğun işletmelerin dinlenme yerlerinde tatil yaptıklarını.
- Her çocuğun yerel tatil ve oyun yerlerine göndürüldüğünü.
- 3 Ekim 1979'da "Ernst Thälman öncesi saray"ın açılışında, burada her gün 2 bin çocuğun bu vakitlerini değerlendireceğini, haftada 80 gösterinin 10 bin çocuk tarafından izlendiğini, çeşitli bilim dallarında ve değişik hobiler için 300 çalışmaya ekibinin sürekli çalıştığını.
- 141 Genç Öncü eri, 144 Genç Tekniker Merkezi ve 45 Genç Turist Merkezi olduğunu

BİLİYOR MUYDUNUZ?

SOSYALİZMİN KURULUŞUNDA DEV ADIMLAR

● Moğolistan deneyi, Lenin'in kapitalist dönemden geçmeyecek sosyalizme geçilebileceği görüşünün yaşama geçirilmesidir.

● 1921 öncesinde Moğolistan'da sadece bir ilkokul vardı. Ülkede tek bir hastane ya da fabrika bile yoktu. Bugün her 10 bin kişiye 20 doktor ve 100 yatak düşüyor.

KALINLIK OLUŞTURUR.

Moğolistan, sosyalizmin madde ve teknik temeline kurarken, gelişmiş bir tarım olan üst düzeyde sanayileşmiş bir ülke olma hedefine güvenle yaklaşmaktadır. Ülkenin ekonomisi, üretim kapasitesi ve sanayi üretimi sürekli yükselerek çok derin niteliksel değişiklikler geçirmektedir. Ekonominin bölgesel ve sektörel yapısı sürekli geliştirilmekte ve kol gücü giderek artan bir hızla makine gücüne yer değiştirilmektedir.

Sonuç olarak dikkate değer bir ekonomik büyüme gerçekleşmiştir. 1961'den 1978'e kadar, ulusal gelir 2,1 kere, gayri safi sanayi üretimi 5,6 kere ve tarımsal üretim 1,4 kere büyümüştür. Sabit değerler ve sermaye yatırımlarına bakıldığında 4,9 ve 6,2 kere artmıştır.

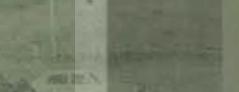
1979 yılında, Moğolistan topraklarının ilk sürülüşünün 20. yılı kutlandı. 20 yılda, tarım alan-

EMPERYALİZMİN UZAKDOĞU'OKAİ YENİ OYUNLARI

Emperyalizm Uzakdoğu'da yeni oyunlar oynamaya geçmiştir. Bunun son örneğini, yine batılı gördüğü bakan tarafından karşılanarak verilen Tayland olayları oluşturuyor. Emperyalist bakan tekelci, Vietnam'ın Tayland'a karşı bir "işgal hareketi" yürütme iznini yaymak istiyorlar.

Kamboçya'daki devrimci iktidardan yılmak isteyen Pol Pot kadroların çeteleri, bir süreden beri saldırılarını Tayland-Kamboçya sınırından bulmuş "mülteciler kampı"na, altındaki üyelerin yitirdiği yurtları, Kamboçya halkını devrimci yönetime karşı ayaklandırmak için gösterdikleri çabalarla ke topraklarında bizzat halk tarafından boşa çıkarılan katli çeteleri, bunun üzerine yurdına kaçmak zorunda kaldılar ve emperyalizmin aktif yardımıyla desteklendikleri Tayland topraklarındaki üyelerini Kamboçya topraklarına karşı dış saldırısı giriştiler. Bunun üzerine, devrimci Kamboçya yönetimi de katli çetelerin saldırısına, en doğal hakkı olan bağımsızlığını ve toprak bütünlüğünü koruma hakkını kullanarak baskı baskınlar düzenledi.

Batılı emperyalist basın, bu olaydan dünya çapında yürütüldüğü bir soğuk savaş karnesini yansıtarak parçası olarak yararlanma çabalarına girişti. Bu arada, bir yandan ABD emperyalizmi, diğer yandan gerici Çin yönetimi bunu bir süre bacedemedikleri Vietnam halkına karşı bir saldırı aracı olarak görmek istedikler. Vietnam halkından geçen yedi saldırganı, Sadece 1978'de 90.000 hektardan fazla toprak ilk defa tarıma açılmıştı. Bugün Moğolistan 20 yıl öncesine göre buğday % 260, havyan yemine % 520, sebze ve patatese % 110 daha fazla ürün almaktadır.

Her 24 saatte üretilen enerji, 1935'te bir yılda üretilenden daha fazladır. Sanayi kuruluşları, her kaç gün içinde 1940 yılına kıyasla eşit bir üretim gerçekleştirmektedir.

Leonid Brejnev 1974 yılında Ulan Bator'da Moğolistan Halkının Devrimci Partisi'nin 3. Kongresinin 50. yıldönümünde yaptığı konuşmada şunları söylemişti:

"Sizin yarın yüzünlük deneyiniz, devrimci düşünce ve eylemler bir dönemi noktadır. Diğer bazı Sovyet cumhuriyetleri gibi, siz, ülkenize Lenin'in kapitalist dönemden geçmeyecek sosyalizme geçilebileceği görüşünü yaşama geçirileceksiniz. Moğolistanı komünistlerin ve bütün Moğolistan halkının büyük toplumsal gelişim sürecine büyük

Devrim öncesi 32 olan ortalama yaşam süresi, bugün 65'e yükselmiştir. Moğolistan halkı Haziran 1976'da yapılan 17. Parti Kongresinin belirlediği görevleri, çevresinde sosyalizmin kuruluşunu sürdürüyor ve 1976-1980'e, Beş yıllık Planın, ulusal ekonomilerinin ve kültürlerinin gelişimini gerçekleştiren büyük bir çabıyla yerine getiriyor.

Uzakdoğu'da halkların fedakârları, sonra halkı olmayan ABD emperyalizmi ile Vietnam halkından aldığı "devrimci" bakanların, bir yandan olayı, gerçikçi yarıya aracı olarak kullanırken, diğer yandan Tayland'ın alan yardımına başvurmasını açıkladı. ABD ve Çin'in bu olayı sonuçlanarak Sovyetler Birliği'ne gösterme çabaları da, ilerledikçe yeni politikaları bir parçası oldu.

Uzakdoğu'da halkların fedakârları, sonra halkı olmayan ABD emperyalizmi ile Vietnam halkından aldığı "devrimci" bakanların, bir yandan olayı, gerçikçi yarıya aracı olarak kullanırken, diğer yandan Tayland'ın alan yardımına başvurmasını açıkladı. ABD ve Çin'in bu olayı sonuçlanarak Sovyetler Birliği'ne gösterme çabaları da, ilerledikçe yeni politikaları bir parçası oldu.

Bir olimpiyat şampiyonu nasıl yetişiyor?

BARİŞ KOMİTESİ ÜYESİ

İRİNA RODNINA

İrina Rodnina! Dünya buz pateni sporunun en tanınmış adlarından biri... Onbir Avrupa, on Dünya şampiyonluğu, üç Olimpiyat ödülü (Sappora 1972, Innsbruck 1976, Lake Placid 1980) ve altı ulusal birinciliği var. Hayranları onu, "buz pateninin profesörü" olarak niteler. Ama Irina Rodnina aynı zamanda dünyabarı hareketinin ve Sovyet Barış Komitesi'nin etkin bir üyesi. Yarınmalar için gittiği her yerde, uluslararası barış ve dostluğun habercisi olarak da görev yapıyor. Kendisini tanıyan, şu ya da bu ölçüde ilikkiye güven herkeste, alçakgönüllülüğü, iyi yürekliliği ile kısa zamanda güven ve saygı uyandırmasını biliyor. Onun sportif ve toplumsal çalışmalarının temel belirleyicisi, irade gücü ve ilkelere sıkı bağlılığı oluyor.

"Hem buz üzerinde, hem de tartışmalarda iyi bir mücadeleci kırmak isterim" diyan Rodnina, barış ve savaş sorunları üzerine tartışmalarında gerçekten de bahşanlı olmaktaki. Sovyet Barış Şampiyonları delegasyonu üyesi olarak katıldığı Dünya Barış Yayıncıları Kongresi'nde, değişik siyasal güçler ve halkların delegeleriyle yapmış olduğu toplantı ve konuşmalar uzun süre hatırlanmaktadır.

İrina buz patenine 1964'te Ordu Spor Klubü'nde tekler grubuna kabul edildiğinde başlamıştı. Genç patenci kısa bir süre sonra da çiftlere atladı. Kariyerinde bir çok güçlüklerle karşılaşmasına rağmen kimsenin durumundan yakındığına tanık olmamıştı. Antrenmanlarının sırasında Irina'nın partneri yorulmaktan yorulmaktan o, egzersizlerini bitimini yeniden yapmaya basırdı. Bu ufak tefek ve görüşle zayıf, ince atletin gerçekle deminden bir iradesi ve yılmaz bir mücadele ruhu vardır.

On defa dünya şampiyonu olmuş bir atlet için garip gözükmezler de Irina'nın spor kariyeri, son on yılda, tanınmış için sikkeli çabadan oluşmuştur. 1972 Olimpiyat oyunlarından hemen sonra partneri Alexei Ulanov, Leningrad Buz Revisi'nde çalışmaya karar vermiş ve Rodnina'yı partneriz bırakmıştı. Bu durum onun kariyerinin sonu gibi görünüyör ve hiç kimsenin bir sonraki sezonun önce Irina'yı dünya şampiyonasında göreceğini sanıyordular.

Fakat Irina yangmaya girdi ve yeni bir altın madalya daha kazandı. Sadece altı ay süren; ancak çok yoğun bir çalışmadan sonra Irina Rodnina ve Alexander Zaitsev 1973 ulusal, Avrupa ve dünya şampiyonluklarını kazandı. Bu başarının olağanüstü bir çaba gerektirdiğini söylemeye bile gerek yok.

İrina ve Alexander, 1974 yılında, çalıştırılan Alexander Zhuk'a bırakıp Tatyana Tarasova ile çalışmaya başladıklarında hayranları ve uzmanlar çiftin geleceği konusunda ciddi kuşkuyla düşmüşlerdi. Ancak onlar güvene ve zıvada kaldılar. Nihayet, 1979'da Irina bir erkek çocuk doğurdu. Spor tarihinde hiçbir buz patencisi önce doğuştan sonra spor alanına dönmemiştir. Oysa aynı yıl Irina Rodnina, partneri ve kocası olan Alexander Zaitsev ile dünyanın en ünlü buz patencilerinin yeni aldığı bir

na karar verdim. Onlara buz pateninin benim için hayatım boyunca beni çeken bir mükness olduğunu göstermem."

Rodnina ve Zaitsev, insanın en önemli en yüce niteliğinin kendini adanmış olduğunu inanırlar. Kendini adama deyince de, bundan, seçtiği davayı sürekli bir çaba ile savunmasını anırlar.

"KENDİNİ BİR ŞEYE BAĞLAMAK KISITLAMA DEĞİLDİR"

"Sorunun son derece tartışılabilir bir yanı vardır" diyor atletler. "Bir çok kimsenin kendinizi bir şeye bağladığınızda kısıtlamalar için girmeniz ve önemli ölçüde özveriye bulunmanız gerektiğini inanırlar. Fakat gerçek durum böyle değildir. Biz eğitim gördük; güzel taktiklerimiz, sık görüştüğümüz dostlarımız oldu. Sekiz aylık bir öğlümüz var.

Anne... Şampiyon... Komünist...

Çok çalışmak zorunda olduğumuz doğru; ancak bu çok doğal bir şey. Terliklerle de karıştı yoruz ve sıkıntılı olmuyor. Bazen evden çok uzak, yorucu yarışmalarda tahmineniz evinize dönüp rahat etmek oluyor."

"Bir yıl tatil olmuştu" diyor Irina, "fakat daha bir ay geçmez hiçbir şey yapmıyor olmaktan müthiş sıkıldım. Buzdan uzak olduğumda da aynı şekilde, beni ilgilendiren bir şeyler yapmam gerektiğini düşünüyör."

Çiftin antrenörü, Irina'nın antrenmanlarına ara verdiğinde bir yabancı dil okulumu devam ettirimi söylüyor. Daha önce bir ara Almanca çalışmış olan Irina, bu bilgini tatlemeye karar verdi ve sınıfındaki en parlak öğrenciler oldu.

SPORCUNUN KENDİNİ İFADE ETME HAKKI...

YAŞAM BOYUNCA HEP YUKARI! SOSYALİST SİSTEM GİBİ...

"Rodnina hayatı boyunca hep yukarı doğru çıktı ve her gün zirveye doğru daha ilerledi" diye ekliyor Tarasova.

Ünlü buz patencisi, Sovyet Barış Komitesi'ndeki çalışmalarının da zirveye çıkan yoldağı yaşamının bir parçası olduğunu anıyıyor. Bu dikkate değer Sovyet atletinin yaşamının tümü sosyal barış davasına katkı olarak değerlendirilebilir.

"Bir çok ülkeden insanlar stadyumlara sadece bizim sporumuzu görmeye değil; fakat Büyük Sovyetler Birliği'nden birer sinçeye olan bir sporcuları konuşmaya geliyorlar.

"Büyük çoğunluğu ile Sovyet halkına, ülkemize ve onun barış siyasetine en içten saygı ve kadeşlik duyguları ile dolu olan bu insanlar bağırma basıyorum." diyor Rodnina.

20. Yüzyıl ve Barış Dergisi'nden (Sovyet Barış Komitesi organı) Moskova - Nisan 1980

DEĞİŞEN DÜNYA

Emperyalizmin son aylarda iyice tımandığı soğuk savaş kıskırtıcılığı kampanyası, Ankara'da yapılan NATO Bakanlar Konseyi ile yeni boyutlar kazandı. Bu toplantıda yapılan sonuç bildirisinde yer alan birçok ifadeler, soğuk savaş kıskırtıcılığının emperyalizm tarafından sürdürüleceğini gösteriyordu.

NATO Bakanlar Konseyi toplantısının sonuç bildirisinde, Federal Almanya'nın isteği üzerine yer almış olan bir konu, Türkiye'de kamuoyunun dikkatini çekmedi. Bu, NATO Bakanlar Konseyi'nin "Almanya'nın Birliği'nden yana" tavır alması olayı idi. Sonuç bildirisinde ayrıca, "Alman halkının kendine geleceğini belirleme hakkı" gibi bir ifade yer alıyordu. Bu olay, Federal Alman Şansölyesi Schmidt'in büyük yankı uyandırdı ve son anda "NATO ve AET'nin izniyle" yaptığını açıkladığı Moskova ziyaretinin hemşin arifesinde oluyordu. İki olay arasında düşünüldüğünde, Schmidt'in Moskova ziyaretinin yumuşama ve barış lehine yararlı sonuçlar vermesini baştan engellemek isteyen bir girişim görüntüsü ortaya çıkıyordu.

"İki Almanya devleti" olayı bilindiği gibi İkinci Dünya Savaşında ortaya çıkmıştı. Ancak, savaş sonrası iki Alman devleti olayını yarananlar da, bizzat Amerikan emperyalizmi ile Fransa, İngiltere ve Batı Almanya'daki burjuva politikacıları olmuştu. Almanya Komünist Partisi KPD'nin savaş öncesi yıllardan belirlediği "Demokratik Birleşik Almanya" sloganının hayata geçmesi emperyalizmin çabalarıyla engellenmiş ve ABD, Fransa ve İngiltere'nin işgali altındaki Batı Almanya'da, 1949 Mayıs ayında Sovyetler, "Alman birliğini koruma"ya yönelik tüm çabalarına karşı, Almanya Federal Cumhuriyeti ilan edilmişti. Aynı yılın Ekim ayında ise KPD'nin önceden belirlediği hedef olan "Demokratik Alman Cumhuriyeti" Sovyetler Birliği tarafından kurtarılan topraklarda, batılıların parçalayıcı girişiminden aylar sonra kısmen gerçekleştirilebilmişti.

● nail serikoğlu,

NATO'NUN YENİ KİŞKİRTMELERİ

Emperyalizm, kendi yaratığı iki Alman devleti olgusunu, hem soğuk savaş yıllarında, hem de daha sonra arızca kullanmıştır. SED'nin önderliğinde emin adımlarla sosyalizme doğru yürüyen Alman Demokratik Cumhuriyeti, hep emperyalizmin baş hedeflerinden birisini oluşturmuştur. ADC yöneticilerinin barıştan yana kararlı tutumları, tüm kişikirtmaları boşa çıkarmış ve bir zamanlar "soğuk savaş merkezi" olarak seçilmiş olan bu genç sosyalist devlet, bugün bütün dünya tarafından tanınan saygın bir sosyalist devlet haline gelmiştir. Bir başka deyişle, Alman Demokratik Cumhuriyeti halkı, kendine geleceğini kararlılıkla belirlemiş, emperyalizmin ve NATO'nun bütün oyunlarını bozmuştur.

ADC'nin en büyük başarılarından biri de, Federal Almanya Cumhuriyeti ile barışçı ilişkiler kurabilmiş olmasıdır. Bu noktada, NATO bildirisinde yer alan ifade, Alman Demokratik Cumhuriyeti karşı açık bir provokasyon girişimidir. Nitekim, Demokratik Alman Haber Ajansı, yayınladığı bir yorumda, NATO bildirisinde bu konunun yeniden ortaya çıkarılmasını "provokatif bir saldırı" olarak nitelmiştir.

Öte yandan, bu olayın bir provokasyon olduğu ve iki Almanya olgusunu emperyalist saldırıların tarafından yeniden kullanılma eğilimi, Schmidt'in Moskova ziyareti öncesi sertleşen tutumuyla da ortaya çıkmaktadır. Schmidt, Moskova ziyareti öncesinde ve sırasında "ülkesinin NATO'ya bağlı olduğunu, bu ziyareti NATO'nun izniyle yaptığını, NATO'nun barış ve yumuşamanın güvenesi olduğunu, Sovyetlerin Afganistan'dan çekilmelerini süresince gerğilğini süreceğini" tekrar tekrar vurgulamıştır. NATO bildirisinde "Almanya'nın Birliği" dahil, yer alan tüm ifadeler ve Schmidt'in bu tutumu, hem emperyalizmin önümüzdeki günlerde yapacağı yeni kıskırtıcılık girişimlerinin, hem de Federal Almanya'nın "emperyalizm tarafından kurtarılmış kimsi olan" Federal Almanya'nın bu girişimlerde etkin rol oynayacağını habercisidir.

Ancak, Alman Demokratik Cumhuriyeti'ne ve soğuk savaşın baş hedefleri olan Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelere karşı tezgahlanan bu provokasyonlar bir kez daha boşa çıkarılmaktadır. Sosyalist ülkelerin ve kapitalist dünyadaki barış güçlerinin yumuşamadan ve barıştan yana aldıkları kararlı tutum, bunun göstergesidir.

Bugüne kadar konut sorunu, egemen sınıflarca, kentleşme ve doğal nüfus artışı ile bu sektördeki üretim kapasitesi arasındaki açığı doğurduğu nicel bir sorun olarak ele alınmıştır. Oysa, kapitalist toplumda konutun - mülkiyet biçiminden, sağladığı yaşam düzeyi ve düzenine kadar - tüm özellikleri, sınıfsal yapıyı ve temelindeki sömürü ilişkilerini pekiştirecek ve yeniden üretecek niteliktedir. Toplumun demokratikleşmesi ve sosyalizme geçiş süreci, konutu, tüm gereklerinin sahiplerine ulaşan, işçi sınıfının ve tüm emekçilerin çıkarları ve değerleri ile çelişki olmayan bir ürün haline dönüştürme yolunda olacaktır.

Türkiye İşçi Partisi
Demokratikleşme İçin Plan
Sayfa 471

konut sorunu

• s. kemal kartal

Çağlar boyunca konut, bir toplumda geçerli olan düzenin kendini yeniden üretmesinin bir aracı ve bundaki başarısızlığı bir göstergesi olmuştur. Barınma gereksiniminin karşılandığı "konut" denen kapalı mekanda hem egemen ideolojî ve hem de üretimi geliştirirken emek yeniden üretilir.

BURJUVAZİNİN ELİNDE KONUT, HEM BİR EKONOMİK BASKI HEM DE IDEOLOJİSİNİ AŞILAMA VE YAYMA ARACIDIR

KAPİTALİST SİSTEMDE KONUT, EMEĞİN KENDİNİ YENİDEN ÜRETİMESİNİN GEREKLERİNDEN OLAN -BARINMA- YI KARŞILAYAN BİR ARACIR. KONUTUN BU NİTELİĞİ, ASGARİ ÖCRETİN BELİRLENMESİNDE ETKİN OLMAKTADIR. GENE KAPİTALİZMDE KONUT, İŞÇİLERİN BİR YERE BAĞLAYARAK, YAPAY BİR EKONOMİK GÖVENCE SAĞLAYARAK, YA DA DÖŞÖK BEDELİ BİR YASAM BİÇİMİNİN ARACI OLARAK, ÖCRETLERİ BASKI ALTINDA TUTMAK İÇİN DE KULLANILMAKTADIR. 1950'LERDEN BU YANA TÜRKİYE'NİN BÜYÜK KENTLERİNDE APARTMAN ÇEVRELERİ VE GECEKONDU ÇEVRELERİ BİÇİMİNDE BİR İKİLİ KENT YAPISI GELİŞMİŞTİR. APARTMANLAR, İMAR PLANLARINA BAĞLI OLARAK BELİ STANDARTLARA AZ ÇOK UYGUN BİÇİMDE, PİYASADA BELİRLENEN NİTELİKLERİ İÇEREN META-KONUTLAR OLARAK ÜRETİLMEKTEDİR. BURJUVAZİ KONUT ÜRETİMİNİ AYRILAN ULUSAL KAYNAKLARI, KOLAYLIKLA KENDİ GEREKSİNİMLERİNİ KARŞILANMASINA YÖNELTİBİLMEKTEDİR. BÜYÜK KİTLELER İSE, KAMU ARSASINI İSGAL GİBİ "YASADISI YOLLARDA"N ELDE ETTİĞİ VE KENDİ İSGÖCÜNE KULLANARAK MEYDANA GETİRDİĞİ GECEKONDULARDA, BİR GÜN APARTMANI OLACAKI DÜŞÜNÜLENTİLERİN İÇİNDE KÖYLE BURJUVAZİNİN KENDİ GEREKSİNİMLERİNİ KARŞILANMASINA YÖNELTİBİLMEKTEDİR. ÖTE YANINDA DA, CAĞDISI BİR YASAM BİÇİMİNE MAHKUM EDİLMEKTEDİR. KISACASI BURJUVAZİNİN ELİNDE KONUT, HEM BİR EKONOMİK BASKI HEM DE BİR IDEOLOJİ AŞILAMA VE YAYMA ARACI OLMAKTADIR.

Türkiye İşçi Partisi
Demokratikleşme İçin Plan
Sayfa: 470

"GÖSTER DİLİNİ, SÖYLEYİYİM HALİNİ"

"Göster dilini, söyleyeyim halini" der halk Dilini, insanın beden sağlığının iyi bir göstergesi olduğunu vurgular bu özdeyiş. Dil ile beden sağlığı arasındaki ilişkiye benzer bir ilişki vardır konut ile toplumda geçerli olan düzen arasında. Başka bir anlamıyla, konut üretim düzeni, toplumda geçerli olan sistemin iyi bir göstergesidir. Bir toplumun konut üretim düzenini incelemek bize o toplumun tüm sistemi hakkındaki bilgileri verir. Bu anlayışla Türkiye'nin diline (konut düzenine) bir bakalım ve gördüklerimizi kısaca söyleyelim.

KONUT SORUNUNUN KAYNAKLARI

Türkiye'de konut sorununun en temel kaynakları şunlardır:

- 1) Nüfus hareketleri: Kentleşme,
- 2) Gelir dağılımındaki dengesizlik,
- 3) Kapitalizmin işleyiş mantığının doğal ürünü olan toprakta ve konutta spekülasyon,
- 4) Sosyal güvenlik sisteminin yetersizliği ve
- 5) Konutun üretimi güçlüğü.

- Kentleşme ve Konut: Türkiye'nin toplam nüfusu her yıl ortalama 1 milyon, kentleşiminin nüfusu ise yılda ortalama 2 milyon artıyor. Görüldüğü gibi toplam nüfustaki artışın iki beşte bir artış var kentleşim nüfusta. Kırsal alanlardaki barınma koşullarının ne kadar çağ dışı olduğunu biliyoruz. Ancak, köyleri terk edip kentlere göç eden nüfus, konutunu köyde bırakıyor. Konut taşınamıyor. Konut gereksinimi taşıyan köyler. Köylerde düşük standartta da olsa, kullanılmayan konut alanları çekiliyor. Burada şu genellemeyi yapmak yanlış olmaz: Türkiye'de konut sorunu, önemli ölçüde, nüfus artışından değil, nüfus hareketinden (kentleşmeden) kaynaklanmaktadır. Adapazarı Belediyesi'nin 80 kadar köyde günlük ulaşım olanakları sağlanması, kent merkezinde kira yükselişlerinin ve konut inşaat-

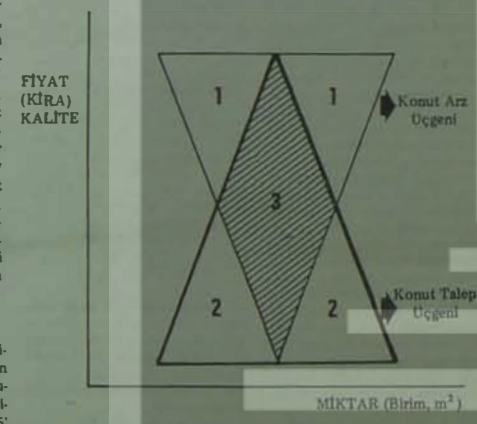
larının azalmasını ve boş duran konut sayısının artmasını sağlamıştır. Bu örnek, köylerde boş duran konutların ulaşım olanakları ile kullanıma sokulduğunu göstermektedir. "Köylere ulaşım olanakları sağlanarak Türkiye'de konut sıkıntısı azaltılabilir" demek istemiyoruz. Köylerde önemli miktarda boş konutun bulunduğunu vurgulamak için bu örneği verdik.

- Gelir Dağılımı ve Konut: Konut sorununun kaynaklarından en önemlisi gelir dağılımındaki dengesizliktir. Devlet Planlama Teşkilatının "Gelir Dağılımı-1973" adlı çalışmasına göre, Türkiye'de bir uçtaki ailelerin % 20'si, gelirin % 3,5'ünü alırken, öteki uçtaki ailelerin % 20'si gelirin % 56,5'ünü almaktadır. (Çizelge-1). Böyle çok dengesiz bir gelir dağılımının geçerli olduğu bir ülkede, yüksek gelirler için "konut sorunu" diye bir şey yoktur. Düşük gelirli de konut piyasasına çıkamamaktadırlar. Kendi sorunlarını gecekondu yaparak kendileri çözmeye çalışmaktadırlar. Kapanan gürlüğü orta katmanların barınma sorunu ile ilgilidir.

Türkiye'de bugün konut üretimi için harcanan her 100 liradan 70 lira kamu kaynaklıdır. Buna karşılık kamunun konut üretimindeki ortalama payı yalnızca % 5'tir. Başka bir anlamıyla, konut fonlarının % 70'ini sağlayan kamu, üretimin yalnızca % 5'ini denetleyebilmektedir. Buna karşılık, konut fonlarının % 30'ünü sağlayan özel sektör, üretimin % 95'ini fiilen denetlemektedir ve bu üretimin kârına ve "spekülatif kazançına" el koymaktadır. Bunun açık anlamı, özel sektörün kamu kaynaklarını kullanarak konut üretiminde bulunduğu ve üretilen konutların ülkeye geliri dağılımı ile hiç bir ilgisi yoktur. Türkiye'de konut arz ve talebini ters yönlendirilme biçiminde gösteren çizim(1) bu durumu çarpıcı biçimde ortaya koymaktadır. Düşük kira-fiyat seviyesinde çok talep varken, yüksek kira-fiyat seviyesinde çok üretim yapılmaktadır.

ÇİZİM - 1
Türkiye'de Konut Arz ve Talebi

1. Konut fazlası (birim ve m² olarak)
2. Konut açığı (gecekondu ile karşılanıyor)
3. Piyasada karşılanan talep

ÇİZELGE - 1
Türkiye'de Gelir Dağılımı - 1973

Allelerin % si	Gelirin % si
I. % 20	3,5
II. % 20	8,0
III. % 20	12,5
IV. % 20	19,5
V. % 20	56,5

Kaynak: DPT, Gelir Dağılımı - 1973, (Ankara, 1976)

Harcanan bu kaynak miktardan Türkiye'nin yıllık gereksiniminin iki katı kadar konut üretmek olmaktadır. Ancak çok üretmek çok kâr elde etmek anlamına gelmediği için, az ve lüks üreterek spekülasyon yoluyla daha çok kâr etmek mümkün olduğu için, hiçbir hükümet (AP'sinden CHP'sine kadar) Türkiye'de konut standartlarını düşürme yoluna gitmemiştir. Gidemezler de. Görünürdeki farklarına rağmen özdeki ayrımlarını gösteren iyi bir örnektir bu. CHP-Bağunsuzluk hükümetinin "Yeni Kentleşme Alanları Projesi" ile AP azınlık hükümetinin Resmî Gazete'de (10 Mayıs 1980) yayımladığı "Millî Konut Politikası İleleri" arasında önde hiçbir fark yoktur.

- Sosyal Güvenlik Sistemi ve Konut: Türkiye'de konut sorununun en önemli kaynaklarından diğeri de sosyal güvenlik sisteminin yetersiz olmasıdır. Ülkemizdeki sosyal güvenliğe mabul olanlara (Emekli Sandığı ve SSK üyelerine) sağlanan haklar yetersizdir. Ayrıca, faal nüfusun hemen hemen üçte ikisi, yetersiz de olsa, sosyal güvenlik sisteminde bile değildir. Oyle olunca, kendisinin ve ailesinin geleceğini belli ölçüde güvenceye bağlamak ve elindeki küçük tasarruflar değerlendirilerek anıciyle kişiler konuta ve arsaya yönelmektedirler. Konut ve arsa "barınma işlevi"nin ötesinde işlevler yüklenmektedir. Enflasyonist bir ekonomide içinde ve yüksek spekülatif kazançların sağlandığı bir ortamda en güvenceli servet biriktirme yolu arsa ve konut olmaktadır. Barınma işlevinin dışında sosyal güvenlik aracı ve servet biriktirme aracı olarak da kullanılan konut ve arsaya ülkemizde hükümetler hep dar bir açıdan bakmışlardır. Bu, aslında "amaçlı" bir bakıştır. Ve toplumun belli kesimlerine ulusal servetin transferini kolaylaştırmaktan başka işe yaramamıştır. Arsa Ofisinin, Emlak Kredi Bankası'nın, SSK'nın, OYAK konut kredilerinin işletiş biçimi bunu açıkça ortaya koymaktadır.

Bu konutlar kapitalizmin sonucu... Bu konutlar kapitalizmin sonu olacak...

TERÖR'ÜN ZORU NE?

Arkadaşımız Sönmez Targan'ın geçen sayımda yer alan yazısında ilginç hatıra sonucu bir "da" eklini düşünceleri paragrafın bitiminde ilgilendiren önemli bir anlam kazanmış doğmuştur. Arkadaşımız Targan'ın ve okurlarımız için ilginç paragrafı doğru biçiminde yeniden yayımlıyoruz.

"Faşist terörün zoru işçi sınıfının önderliğindeki devrimci zoria yenilir. İşçi sınıfının buradaki zor kullanımı, kaynakları Anayasadan da alan meşru müdafaa hakkını kullanmak biçiminde algılanmalıdır. Günümüz koşullarında faşizme karşı savaşımın kalıcı sonuçları elde edebilmenin başta gelen ve en önemli sorunu da buradan yatmaktadır."

Hangi alanda olursa olsun "politik"dan söz ettiğimizde, o alana "devletin katışması" ya da daha genel olarak "kamuunun katışması" anlaşılır. "Konut politikası" dediğimizde de, kamunun konut konusuna ne biçimlerde katıştığını anlıyoruz. Kamu başka alanlara olduğu gibi konut konusuna da iki biçimde katışabilir:

- 1) Düzenlemeler getirme yoluyla ya da hukukî-kurumsal çerçeve oluşturma yoluyla,
- 2) Üretimi fiilen katılma yoluyla.

Bir ülkenin konut politikasının ne olduğunu ya da ne olmadığını bu iki ögeye (düzenlemeye ve üretime) bakarak ortaya koyabiliriz. Dünya ülkelerinin konut politikalarını bu ölçüye göre inceleyelim, üç tür konut politikasının olduğunu görürüz:

1. Parçacı konut politikası
2. Sosyal konut politikası, ve
3. Tümcü konut politikası.

"Tümcü konut politikası" sosyalist ülkelerde geçerlidir. Kamu, hem konutla ilgili tüm düzenlemeleri yapar ve hem de konutu üretir. Konut sosyal bir hizmettir. Toplumdaki konumuna bakılmaksızın, işiye nasıl eğitim hizmeti görürülüyorsa ve bu devletin zorunlu bir görevi ise, kişilerin barınma gereksinimlerinin karşılanması da devletin zorunlu bir görevidir.

Geniş emekçi kesimler Türkiye'de konut konusunda kendi çözümlerini kendileri getirmektedirler. Gecekondu bu anlamda iyi bir örnektir. Ancak gecekondu da gecekondu olanlar ve oturacak olanlar için çözüm olmaktan çıkarak üzecektir. Gecekondu da metalaşmaktadır. Düzenin genel kuralları burada da tüm hızıyla işler duruma gelmektedir. Bunun yanında, devletin büyük gücünü kullanarak "konut politikası", "yeni yerleşmeler projesi" olarak, kamuoyuna duyurduğu önlemlerin geniş halk kesimleriyle ve onların sorunlarının çözümü ile bir ilgisi yoktur. Ekonomideki dalgalanmalar nedeni ile darboğaza girer yap-satıcı, müteahhit, toplu konut şirketleri ve benzerlerine yeni iş olanakları, kâr kapıları açmaya yöneliktir tüm bunlar.

"Parçacı konut politikası" ise genellikle Türkiye'nin de içinde bulunduğu az gelişmiş ülkelerde geçerlidir. Birbirleriyle sistemli bir uyum içinde olmayan hükümet-kurumsal düzenlemeler vardır. Toplumdaki kimi kesimlerin zorlanması ile zaman zaman fiilen konut üretimi de yapılmaktadır.

• TOPLUMUN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ SÖREĞİNİ DESTEKLEYECEK KENTLEŞME, ARSA, ALT YAPI VE KONUT POLİTİKALARININ SİNİFSEL ÇÖZÜMLERDEN KAYNAKLANMASI ZORUNLUDUR.

• KENTSEL TOPRAKLARDA ÖZEL MÜLKİYETİN TCMEN KALDIRILMASI, BU TOPRAKLARIN İŞÇİ SINIFI VE EMEKÇİ KİTLELER YARARINA KULLANILAN BİR ARACA DÖNÜŞTÜRÜLMESİ ZORUNLUDUR.

• KENTSEL ALTYAPI HİZMETLERİNİN DAĞITIMINDA İŞÇİ VE EMEKÇİLERİN YÖNÜNDÜ BÜLGELERE ÖNCELİK VERİLMELİDİR. SANAYİ BÖLGELERİYLE BİRLİKTE GELİŞECEK KONUT ALANLARININ TEKNİK VE TOPLUMSAL ALTYAPISININ ÖNCELİKLE TAMAMLANMASI, BU YATIRIMLARIN KARŞILANMASI İÇİN SINIFIN EN AZ YOK OLACAK BİÇİMDE SAĞLANMASI VE GİDEREK UZUN DÖNEMDE BU HİZMETLERİN BEDELSİZ GÖTÜRÜLMESİNİN PLANLANMASI GEREKİR.

• İŞÇİ SINIFI VE EMEKÇİ KİTLELERİN GEREKSİNİMLERİNE VE ÇIKARLARINA EN UYGUN KONUT TÜRÜ KAMU ELİYLE OLUŞTURULAN KİRALIK KONUTTUR.

• BU TOPLUMSAL HİZMETİN TOPLUMUN DEMOKRATİKLEŞMESİ SÖREĞİNİ İÇİN VERİLECEK MÜCADELELER, YEREL YÖNETİM ÖRGÜTLERİNİN MERKEZİ SİYASİ İKTİDARIN İDARİ VE MALİ VESAYETİNDEN KURTARILMASINI AMAÇLAMALIDIR. DAHA SONRAKİ AŞAMADA BU HİZMET, BİR BÜTÜN OLARAK DEĞERLENDİRİLİP, MERKEZİ PLANLAMA İLE İŞÇİLERİN İÇİNDE, ONUN DENETİMİ ALTINDA VE GÜSTERİDİĞİ HEDEFLER DOĞRULTUSUNDA ÇALIŞACAK YENİ BİR KİMLİK KAZANAN YEREL YÖNETİM ÖRGÜTLERİ İLE GEREKLEŞTİRİLECEKTİR. BÖYLECE KENTLEŞME VE KONUT POLİTİKALARININ ÜRETİMİ İLE BU POLİTİKANIN UYGULANIP SONUCA BAĞLANMASINDA PİYASA SİSTEMİ DEĞİL, KAMU VE ONUN GEREKSİNİMLERİ ETKİN VE BELİRLİYİK OLACAK, KONUT VE BİLEŞENLERİ TEK BAŞINA BİR TÜKETİM MALI DEĞİL, TCM FİZİKSEL VE TOPLUMSAL NİTELİKLERİ İLE ÇEVREİNİN BİR PARÇASI OLARAK ELE ALINACAKTIR.

Türkiye İşçi Partisi
Demokratikleşme İçin Plan
Sayfa: 476-77-78

KOMÜNİSTLERİN DİRENİŞ ÇAĞRISI

Hitler Almanyasının azgın saldırısını karşısında direnemeyen Fransız burjuvazisi çözümü teslim olmada bulmadı. Fransa Hitler faşizmine teslim edilince, Fransa'nın özgürlüğü için dövüşen Fransız Komünist Parti yöneticileri, millet vekilleri ve üyeleriyle işçiler tutuklanıyor idam ediliyordu.

İçerde komünistlerle savaşmayı esas alan Fransız burjuvazisi 10 Mayıs 1940'da Alman saldırısıyla karşılaştı. 20 Mart 1940'da Hitler orduları saldırıya geçmeden bir buçuk ay önce komünistlere karşı savaşta kararlı olan Fransız Hükümeti, Hitler faşizmine karşı kolayca teslim olma kararı veriyordu. 20 Mart'ta artık komünizmin milletevli yoktur. 300 komünist heyetliye meclisi üyesi görevden uzaklaştırılmıştır. Seçimle gelen toplam 2778 komünistin temsil hakları kaldırılmıştır. İtali 500 000 lira, L'Humanite, orkeki 260 000 tirajlı Ce Soir olmak üzere iki gündelik ve 159 başka gazete ortadan kaldırılmıştır. 11 000 arama yapılmış, komünist eğitimi siyasi topluluklara ilişkin 675 fesh karar verilmiştir. Ayrıca

militanlar izlenmiş, 7 Martta 3400 militan tutuklanmıştır. Toplama kamplarında gözaltına alınan birçok kişi vardır. Komünist memurlara karşı 8000 müeyyide uygulanmıştır " diye komünistlere karşı savaş bildirisini yayınlayan Hükümet Fransa'yı Hitler'e kolayca teslim etti. Faşizmi kurmak için arandan fırsat yenilgide bulundu. Komünistleri vatan hainliğiyle suçlayan faşizmin milliyetçiliği Fransa'yı Hitler'e teslim etmeyi vatan hainliği saymıyordu.

III Fransız Cumhuriyeti kısa bir süre sonra, 10 Temmuzda tamamen yıkıldı. Bir gazinoda yapılan burjuva temsilcileriyle toplanan parlamento kendisinin feshine karar verdi. Aynı gün Paris Komünist savaşçıların mirasçısı Fransız komünistleri Fransa'nın özgür geleceğine olan inancıklarını haykırdılar.

Fransız Komünist Parti Merkez Komitesi gizli olarak yayımlanan L'Humanite gazetesinde Maurice Thorez ve Jacques Duclos'un imzalarını taşıyan bir bildirgenin yayınlanmasına karar verdi. Fransız komünistleri ihanetin karşısına dikiliyorlardı. Hitler istilasına ve Fransız faşistleri-

ne karşı halkı mücadelede çağırıyorlardı. Özetle şöyle deniyordu bildiride:

"Fransa yenilgiyi, işgali, aşağılanmayı tadıyor. Fransa kanları içinde bile özgür ve bağımsız yaşamak istiyor... Halkımız gibi büyük bir halk, hiçbir zaman köle bir halk olamaz. Fransa bir çeşit sömürge ülke olamaz. Geçmişte şöhret ve şeref içinde yaşamış olan Fransa her şeyi yapabilecek bir güçtür. Fransa'nın karşısında diz çökemez... Fransa'yı ne bayağı generoller ne çıkarıcılar ne de politikacı bozuntuları kurtarabilir."

Büyük ulusal ve toplumsal kurtuluş umudu halkın içindedir. Ve Fransa'nın özgürlük, bağımsızlık ve yeniden doğuş cephesi, yalnızca ağırlık, çalışkan, güvenli ve cesur işçi sınıfının çevresinde oluşabilir."

Fransız komünistleri Nazi ordusunu ve onlarla işbirliği eden Fransız faşistlerinin ağır saldırılar karşısında her türlü güçlüğü yenerek ulusal kurtuluş cephesini ördü. Ağır baskı koşullarında büyük bir gizlilik içinde savaşan FKP kitleleri kavga kazanmayı başardı. Partizan-

ların ve Fransız gönüllülerin silahlı mücadelelerinin etkisi arttıkça saldırıya karşı ulusal ayaklanmanın koşulları olgunlaştı.

Komünistler ve yurtseverler, ölümüne, işkencelere karşı direndiler. Direndiler, savaş tular ve Fransa'nın özgürlüğü kazandı. Halk Fransa'yı bir kez daha kurtardı. Fransız halkı Nazi ordularını yenen, bu ejderhayı yenen tüm halkların özgürlüğüne kazandıran Kızıl Ordu'nun zafarını ve Fransa'nın özgürlüğünü coşkuyla kutluyordu.

11 TEMMUZ 1964...

16 yıl sonra

THOREZ'İ ANIYORUZ

TÜSTAY

Fransız Komünist Partisi'nin yiğit önderlerinden Maurice Thorez 11 Temmuz 1964'de öldü. Halkın Özgür Thorez'in yaşamı Fransız Komünist Partisi'nin ve işçi sınıfının yarı yüzyıllık mücadelesiyle iç içe sürdü. 64 yıllık örnek bir yaşam Thorez'i Fransız işçileriyle birlikte tüm dünya işçilerinin önderleri arasına kattı. Uziyılmaz kavgaçılığı, canlı ve yaratıcı bilimsel çalışmayla bütünleşti. Thorez'in çalışmaları, özellikle faşizme karşı savaş alanındaki katkıları bugün de bütün canlılığını ve öğreticiliğini koruyor.

SARBI, Yugoslav Yayıncılık LİRESİ, adına NİHAT SARGIN • Vazı İleri Mecidiye, İnan NEVSEHİRLİ • Yönetim: Konut Sok. 32/8 Kızılay - ANKARA, Tel: 17 45 81 • İstanbul Bilgiç, Piyerolu Cad. 21/2, Çarşıbaşı - İSTANBUL • Avrupa Temsilcisi: İnto-Türk Ajansı 13/2 Square Vitez - 1040 Brüksel - BELGİKA, Tel: 230 14 32 • İlan Kuyuları: Arma Basak rehberi 23 500 TL... İnto-Türk Ajansı Beyaz, 18 000 TL... İnto-Türk Ajansı Sarı, 200 TL... • Asone Kuyuları: Yılık 1000 TL... adı yılık 500 TL... • Avrupa: Yılık 60 DM, adı yılık 30 DM • Amerika: Yılık 80 DM, adı yılık 40 DM • Avustralya - Japonya: Yılık 100 DM, adı yılık 50 DM • AVRUPA Gözme Adresi: İnto-Türk Beyaz Hımb: BBL 310-014714-02 Brüksel - BELGİKA • Banko: Daily News

YURUYUŞ